Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT | פרייז 20 גראשען | היינט 8 זייטען.

נייער פאלקסבלאט

אומפארטייאישע פאליטיש-געזעלשאפטליכע טאג-צייטונג

Nr. 100/16100 | Łódź, Poniedziałek 29 kwietnia 1929 | זיבעטער יאהרגאנג | לאדז מאנטאג יט ניסן תרפ"ט | Nr. 100/16100

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 24-71. | אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 24-71

די דייטשע האנדעלס=דעלעגאציע

שוין ווייטער אנגעהויבען די אונטערהאנדלונגען אין ווארשא

וו א ר ש א, 28. (א. ה.) שבת אינדערפריה איז אנגעקומען קיין ווארשא דער לייטער פון דער דייטשער דעלעגאציע צו פיהרען האנדעלס-אונטער-האנדלונגען מיט פוילען ה' הערמעס צוזאמען מיט 6 מיטגלידער פון דער דעלעגאציע.

די פארבערייטונגען זענען שוין אנגעהויבען גע-ווארען אין די פארמיטאג-שעה'ן.

פערבערענגען וועט די דעלעגאציע אין ווארשא בסך הכל עטליכע טעג.

נאך דער זונטאג'דיגער הפסקה וועלען די בא-ראטונגען פארטגעזעצט ווערען מאנטאג.

דיבענקא — סאוויעטישער גע-זאנדטער אין טאקיא

מ א ס ק ו ע, 28. (א. ה.) דער דימיסיאנירטער אנפיהרער פון דעם פלאט אויפן שווארצען ים, די-בענקא איז נאמינירט געווארען אלס אטאשע ביי דער סאוויעטישער געזאנדשאפט אין טאקיא.

די יאפאנישע רעגירונג האט אויסגעדריקט איהר הסכמה אויף דער דאזיגער נאמינאציע.

די „אליאנס" און די יודישע אגענץ

פ א ר י ז, 28. (טעלעגראפיש יט"א) די טעג וועט די „אליאנס" בעטראכטען די פראגע וועגען אנטייל-נעמען אין דער פערברייטעטער יודישער אגענץ.

לויטן פלאן פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע זענען פאר פראנקרייך פאראויסגעזעהען 3 פלעצער אין דער אגענץ.

די אלפערבאנדישע קאנפערענץ אין מאסקווע

מ א ס ק ו ע, 28. (א. ה.) אויף דער זעכצענ-טער אלפארטייאישער קאנפערענץ האט זיך דער פארשטעהער פון אוקראינע טשובאר זעהר שארף ארויסגעזאגט געגען דער אזוינגערופענער רעכטער אפנויגונג, דערביי האט ער אונטערגעשטראכען, אז די דאזיגע ריכטונג איז דורכאויס ראנגען דער אידעע פון קאמוניזם און איז זיך מתקרב צו די מעטאדען פון די מענשעוויקעס און דער לינקער בורזשואזיע.

מען האלט דא אז טשובאר'ס ארויסטריט בע-ווייזט זיין פולשטענדיגען הסכם מיט סטאלינען, וועל-כען עס האט זיך שטארק געהאנדעלט צו געפינען פאר זיך אזא הויכען אוקראינישען בעאמטען. מען האלט דא אויך, אז די אלפערבאנדישע קאנפערענץ וועט ברענגען צו א פולשטענדיגען זיג פון סטאלינען, וועלכער האט ברעה צו נעהען אויף געוויסע הנחות בנוגע די רעכטערע פאקטארען פון דער פארטיי.

געשטארבען אברהם לעווין

מ א ס ק ו ע, 28. (טעלעגראפיש דורך יט"א) דא איז געשטארבען דער געוועזענער בונדישער טוער, אברהם לעווין.

פייערליכע דערעפנונג פון א יודישען פאלקס-הויז אין בעלגראד

ב ע ל ג ר א ד, 28. (יט"א) דא איז פארגע-קומען די פייערליכע ערעפנונג פון יודישען פאלקס-הויז. די געביידע האט אפגעקאסט 8 מיליאן דינאר. אויף דער פייערונג זענען אנוועזענד געווען פאר-שטעהער פונ'ם קעניג, פון דער העכערער מלוכה-מאכט א. אז. וו.

לארד מעלטשעטס פאלאץ ביים ים כנרת

י ר ו ש ל י ם, 28. (טעלעגראפיש דורך יט"א) פראפ. חיים וויצמאן און פעליקס ווארבורג זענען אנוועזענד געווען אויף דעם חנוכת הבית פון לארד מעלטשעטס פאלאץ ביים ברעג פון ים כנרת. דער פאלאץ האט אפגעקאסט 20,000 פונט שטער-לינג.

Lekarz-dentysta
D. Sperling
האט זיך איבערגעצויגען אויף
זאוואדזקא 1, טעל. 43-06

ווער וועט זיין פארזיצער פון דער יודישער אגענץ?

י ר ו ש ל י ם, 28. (טעלעגראפיש יט"א) פעליקס ווארבורג האט ערקלערט דעם פארשטעהער פון יט"א, אז לויט'ן געשלאסענעם אפמאך, וועט פאר-זיצער פון דער יודישער אגענץ זיין דער פארזיצער פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע. אויף צו ענ-דערן דעם פארזיצער וועט נויטיג זיין 3/5 שטימען.

וויצמאן און ווארבורג אין נהלל

י ר ו ש ל י ם, 28. (טעלעגראפיש דורך יט"א) פראפ. וויצמאן און פעליקס ווארבורג האבען בע-זוכט די קאלאניע נהלל. די קאלאניסטען האבען איינגעארדנט פאר די געסט א פייערליכע אויפ-נאהמע.

ענטפערענדיג אויף די בעגריסונגען האט פע-ליקס ווארבורג צוג. אנד. געזאגט, אז נישט לאנג איז די צייט ווען ס'וועלען נישט זיין קיין ציוניסטען, נאר אלע יודען וועלען זיין ציוניסטען.

Wszystkim tym, którzy oddali ostatnią posługę zwłokom nieodżałowanego naszego męża, ojca, syna i brata

b. p. MAURYCEGO SZWAJCERA

Dyrektora Gimnazjum Tow. Szerz. Oświaty i Wiedzy Techn. śród Żydów w Łodzi

jak również tym, którzy dali nam tak liczne dowody współczucia, składają z głębi serca płynące Bóg Zapłać

RODZINA.

Uprasza się o nieskładanie kondolencji.

נאך קורצע און שווערע ליידען איז נעכטען געשטארבען אין עלטער פון 62 יאהר אונזער הייס-געליבטער פאטער, גרויספאטער, שוויגערפאטער, ברודער, שוואגער, אנקעל

נ"ע

זקן מענדל ציגעלפארב

די לויה קומט פאר היינט, מאנטאג, דעם 29 אפר' 1929 פון טרויער-הויז וואלבאדזקא 35, וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

ה ז ה ר ה!

דער ווילנער ראבינאט איז אונז מודיע, אז די קאנסערוועןן-פאבריק

„אטלאנטיק" און „לאטאפאל"

וועלכע פערקויפען זייערע אויסארבייטונגען שפראטען, עהל א. א. פאר כשר לפסח און פעררופען זיך, אז זיי בעזיצען כלומרשט א הכשר פון אונז. דעריבער זענען מיר מזהיר, אז ס'איז המץ גמור און מיר האבען קיין הכשר אויף דעם נישט ארויס געגעבען.

דער לאדזער ראבינאט.

די צייטווייליגע קאמיסיע פון די ניי-געגרינדעטע

קליינהענדלער=באנק

ביים קליינהענדלער-פעראיין, פיעטריקאווער 6

מעלדעט אלע מיטגלידער פון פעראיין, אז עס ווערען אנגענומען מיטגלידער אין די באנק יעדען אווענד פון 7—10.

בעמערקונג: איין פיי בעטרעפט 10 גילדען.

6067 די קאמיסיע.

וואוינונגס=קאאפעראטיוו

ביים מאגאזין=שניידער=מייסטער=פעראיין

אלעע 1 מאי 2.

אכטונג מיטגלידער פון וואוינונגס קאאפעראטיוו!

היינט, מאנטאג, 4 א זייגער נאכמיטאג קומט פאר

א וויכטיגע פערזאמלונג

מיט פאלגענדער טאג-ארדנונג: 1) בעשטעטיגען דעם קויף פון א פלאץ, 2) אויסזיכטען צוצוטרעטען בויען צוליב דער וויכטיגקייט פון די פראגען טאר קיינער נישט פעהלען. די פערוואלטונג.

יוד. פראפ. מאגאזין-שניידער-מייסטער-פעראיין, אלעע 1 מאי 2.

אכטונג מיטגלידער פון אלע פאכען!

היינט, מאנטאג, 6 א זייגער אווענד קומט פאר א פארטזעצונג פון דער

גענעראל-פערזאמלונג

דער 1. פונקט אויפ'ן טאג-ארדנונג: די אלגעמיינע לאגע אין מאגאזין-פאך. די פערוואלטונג.

נאך קורצע און שווערע ליידען איז נעכטען געשטארבען אין עלטער פון 62 יאהר אונזער הייסגעליבטע מוטער, שוויגער-מוטער און באבע

נ.ע.

אסתר מענדעלעוויטש אשת ר' אנשעל ז"ל

די לויה קומט פאר היינט, מאנטאג, דעם 3 טאג חוהמ"פ 1 א זייגער בייטאג פון טרויער-הויז פאמארסקא 29, וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

בלב קרוע ומורתח מצער ויגון בלי מצרים הננו מודיעים ע"ד האסון הנורא שקרה לנו בהלקח מאתנו עטרת תפארת ראשנו, האיש הישר באדם

נ.ע.

רבי חיים אברהם לאנגלעבען

ב"ר אהרן יהודה ז"ל הלוי

אשר שבק חיים לכל חי, בשנת הנ"ז לימי חלדו, אחרי מחלה כבדה וממושכה, בערב פסח, חצי שעה לפני התקדש החג, והובל למנוחת עולמים למחרת, ביו"ט ראשון, בשעה ד' אחה"צ.

השרויים בצער ואבל כבד: אשתו, בנו, כלתו, נכדתו, אחיו, אחיותיו, גיסו וכל משפחתו

חרוב געמאכט א שטאט אין מעקסיקא

ניו-יארק, 28 (א.וו.) די אטאקע פון די עראפלאנען אויף דער שטאט אברעגאן, וואס איז פארנומען געווארען דורך די אויפשטענדיגע, האט מיט באמבעס אינגאנצען צושמעטערט דעם בנין פון דער אמעריקאנישער געזאנדשאפט.

די באמבעס, וואס זענען געשליידערט געווארען פון די רעגירונגס-עראפלאנען האבען חרוב געמאכט א סך הייזער אין דער שטאט אזוי ווייט, אז די שטאט אברעגאן קען מען בעטראכטען אלס חרוב געווארענע.

ד"ר שאכט האט נישט קיין טובה געטון דייטשלאנד

בערלין, 28 (ספ. טעל.) צוליב די ערקלערונגען פון ד"ר שאכט אויף דער ענטשעדיגונגס-קאנפערענץ האט זיך אנגעהויבען א פאניק אין די דייטשע ווירטשאפטליכע קרייזען.

צוליב דעם, וואס ד"ר שאכט האט פארגעשטעלט אין שווארצע פארבען די ווירטשאפטליכע לאגע פון דייטשלאנד, האט דער עולם אנגעהויבען ארויסציהען זייערע דעפאזיטען פון די בענק. די אויסלענדישע קאפיטאליסטען הויבען אן ארויסציהען זייערע קאפיטאלען פון דייטשלאנד.

„קאמיטעט פון 3" און די נאציאנאלע מינדערהייטען

גענף, 28 (אטע) דער עקזעקוטיוו פון קאנגרעס פון די נאציאנאלע מינדערהייטען האט אויסגעארבייט א מעמאריאל, וועלכער וועט צוגעשטעלט ווערען דעם „קאמיטעט פון 3" פון דער פעלקער-ליגע, וועלכער הויבט אן זיינע בעראטונגען אין לאנדאן.

דער „קאמיטעט פון 3" דארף בעטראכטען די פראגע וועגען די נאציאנאלע מינדערהייטען און וועגען דעם צושטעלען א בעריכט דער נאהענטסטער סעסיע פון פעלקער-ליגע-ראט.

די ידיעה פון „גלאס פאלסקי" און דער ענטפער פון „ראבאטניק"

ווארשא, 28 (טעלעפאניש) דער לאדזער „גלאס פאלסקי" האט אפגעדרוקט א ידיעה, אז אויף א געהיימער זיצונג וואס איז פארגעקומען דעם 9 אפריל האבען די פ.פ.ס. „וויזוואלעניע" און „סטראנניצטווא כלאפסקיע" בעשלאסען, אז אויב דער סיים וועט פונאנדערגעלאזט ווערען, זאלען די דערמאהנטע צייטונגען צוזאמען מיט די נאציאנאלע מינדערהייטען אפהאלטען א קאנגרעס אין דאנציג און דארט אנפיהרען מיט א נייעם מלוכה-אטענטאט.

דער „ראבאטניק" רופט אן די דאזיגע ידיעה אלס פראוואקאציע.

אפעלאציע-געריכט פערקלענערט די שטראף פאר יעזשי וואיטשעכאווסקי.

ווארשא, 28 (טעלעפאניש). אין אפעלאציע-געריכט איז בעטראכט געווארען דער פראצעס געגען יעזשי וואיטשעכאווסקי, וועלכער האט געוואלט ערמארדען דעם סאוויעטישען האנדעלס-פארשטעהער אין ווארשא, ליזארעוו. וואיטשעכאווסקי איז אין קרייז-געריכט פער'משפט געווארען אויף 10 יאהר טורמע. נאך די רעדעס פון פראקוראר און די אדוואקאטען האט דאס געריכט פערקלענערט ליזארעוו'ן די שטראף ביז 5 יאהר טורמע.

די פוילישע אקעאן-לופט-רייזע

זאל פארקומען אין חודש מאי.

דובלין, 28 (ספ. טעל). די נייע לופט-רייזע קיין אמעריקא פון די פוילישע לופט-פליהער וועט וואהרשיינליך פארקומען סוף חודש מאי.

נייער פראיעקט וועגען בוי-פראבלעמען

ווארשא, 28 (טעלעפאניש) אין די מאסגעבענדע ספערען ווערט איצט בעטראכט א נייער פראיעקט פון לעזען די פראגע וועגען דעם בוי-בעוועגונג.

ס'ווערט בעטראכט די פראגע, אז ס'זאלען נישט געמאכט ווערען קיין שום אנדערע מלוכה-אינטערעסען און אלע ביורא-עט-פאזיציעס זאלען פערווענדעט ווערען אויף בויען וואוין-הייזער. די דאזיגע עצה זאל שטאמען פון דעם אמעריקאנער בעל-יועץ רעוועי.

ווער ס'האט בעקומען „פאלאניא רעסטיטוטא"

וועט מוזען ווארטען ביזן 11 טן נאוועמבער

ווארשא, 28 (טעלעפאניש) דער מיניסטארען-ראט האט בעשלאסען, אז היי-יאהר זאל דעם 3 מאי נישט פערעפענטליכט ווערען די רשימה פון די נעמען פון די פערזאנען, וועלכע זענען אויסגעצייכנט געווארען מיט'ן ארדער „פאלאניא רעסטיטוטא".

די רשימה וועט פערעפענטליכט ווערען דעם 11 נאוועמבער ה. י.

א נאקעטער מענש אויף די קאוונער גאסען

קאוונא, 28 (ספ. טעל.) אויף די קאוונער גאסען האט זיך נעכטען בעוויזען א גאנץ נאקעטער מאנספערשוין, וועלכער האט שפאצירט איבער די הויפט-גאסען, דער בחור איז פערהאלטען געווארען און איז אפגעשטעלט געווארען אין דער פאליציי. ווי ס'האט זיך ארויסגעוויזען האט דער יונגערמאן געמאכט א געוועט, אז ער וועט אדורכגעהען די קאוונער הויפט-גאסען נאקעטערהייט.

סאצ. דעמאקראטישע רעגירונג אין דענעמארק.

קאפענהאגען, 28. (אטע) ס'איז צו ערווארטען, אז דער קעניג וועט נאך די היינטיגע וואך איבערגעבען דעם אנפיהרער פון די דענישע סאציאליסטען סטאונינג צו בילדען זיין נייעם קאבינעט. סטאונינג וויל בילדען א ריין סאציאל-דעמאקראטישען קאבינעט.

גרויסער סקאנדאל אין ווילנער שוהל

בעת די רעדע פון כעג. רובינשטיין

ווילנא, 28. (טעלעפאניש) נעכטען איז אין ווילנער שוהל פארגעקומען א גרויסער סקאנדאל, בעת דער ווילנער רב סענ. רובינשטיין האט געהאלטען זיין דרשה האבען זיינע געגנער אויפגעהויבען א געוואלדיגען טומעל און איהם נישט געלאזט רעדען. פאר סענ. רובינשטיין האבען זיך אנגענומען די ציוניסטישע מתפללים און צווישען בייערע לאגערן איז געקומען צו א געשלעגע, וועלכע איז ליקווידירט געווארען דורך דער פאליציי.

פאר אפשנייען א שטיקעל צונג

איין יאהר טורמע.

קראקא, 28 (טעלעפאניש). אין קראקאווער קרייז-געריכט איז פארגעקומען דער פראצעס געגען דער פרוי מאריא פסטרוג, וועלכע האט בשעת אפגעשניטען א שטיקעל צונג דעם בעקאנטען קראקאווער אדוואקאט ווילהעלם גאלדבלאט.

די פרוי פסטרוג איז פער'משפט געווארען אויף א יאהר טורמע.

Dr.Z·Rakowski

ספעצ. פאר אויערען-, נאז-, האלז- און לונגען-קראנקהייטען.
קאנסטאנטינער 9, טעל. 27-81.
שארעלשאנגרען פון 12—2 און פון 5—7. נעכטס אויך פון לעשאנצע, ווערושער 17 און 10—11 און פון 2—3

כשר לפסח | די בעוואוסטע — יודישע — שאקאלאדע-פאבריק „ZŁOTY RAJ" | כשר לפסח

מאכט בעקאנט איהרע געעהרטע קונדשאפט, אז צום איצטיגען פסח איז זי פערזעהען מיט א רייכען אויסוואהל פון פערשידענע שאקאלאד און קארמעלען כשר לפסח אפילו למהדרין מן המהדרין.
בעמערקונג: אלעס ווערט אויסגעארבייט בהכשר גמור אונטער דער השגחה פון אנשים כשרים ונאמנים.
אונזערע פערקויפס-שטעלען: וואסכאדניא 50, זאוואדזקא 11, צעגעלניאנא 26

ביילייד!

טיף ערשיטערט, מיט אינערליכען צער זענען מיר צוליב'ן טויט פון אונזער הויכגעשעהרטען, חשוב'ען, ניעפערגעסענעם קוזין, דעם בעוואוסטען גרויסען למדן און גאון

נ"ע משה יוסף ב"ר ז"ל יאשונסקי

וועלכער איז געשטארבען שבת, י' ניסן, אין ווארשא און דארט צו קבורה געקומען.

די אין צער הינטערבליבענע קינדער: נאאום, יאקאב און פיליפ, ווי אויך זיינע איינציגע שוועסטער, אונזער חשוב'ע קוזינע רחל לעווין דריקען מיר אויס אונזער טיפסטען ביילייד. זייט געטרייסט!

המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבילי ציון וירושלים!

משה יאשונסקי, פרוי און קינדער.

Dr. med.
W. EYCHNER
גינעקאלאג-אקושער
נגערזשער 11.
טעל 34-72
יעמאג פון 6—8 ארענד

AKUSZERKA
MASAŻYSTKA
B. JAKUBOWICZ
38 נגערזשער 38.
ערטיילט הילף-געבורטען פריוואט און פון דער קראנקן-קאסע. כ'נעם אויך אן אינדערהיים וויזיטען.

פענסיאנאט עלבינגער
לאסק

דער בעוואוסטער ערשקלאסיג. פענסיאנאט עלבינגער נאר אין לאסק=וויערוויעטשין ווילע מעסנער אין וואלד איז שוין ערעפענט. דער פענסיאנאט איז היי-יאהר בעדייטענד פערגרעסערט און פערשענערט געווארען.— — — —
בעמערקונג: ספעציעלע זומער = וואוינונגען צו פערמיטען מיט מיטאגער.
אינפארמאציעס קאן מען בעקומען ביי ה' עפשטיין, לאדז קאמיענגע 1. טעל 7-87

צוליב'ן פריהצייטיגען טויט פון אונזער פריינד
מנחם מענדעל בירנבוים
דריקען מיר אויס דעם טיפסטען מיטגעפיהל דער פרוי און פאמיליע.
זייט געטרייסט!
שושנה און לאזאר קאהאן.

מודעה.
דער שוחט ר' פישעל האללע פולנאצנא 11. וועלכער געפינט זיך אונטער דער השגחה פון ראבינאט
בעט זעהר, אז די אלע משכנות'ער, וואס זענען יום טוב איינגעלייגט געווארען פאר שחט'ן, זאלען היינט אויסגעלייזט ווערען.
6055

ביטעס
צו אלע אמטען שרייבט אמבעסטען ערלעדיגט אויך זעזנאניעס וועגען דעקלאראציע אויפ'ן 28-טען יאהר שרייבט אויך רעקורסען וועגען אבראטאווע אויפ'ן יאהר 1928 דאס ביטשריפט ביורא
האלבערג,
פאנסקא 1. טעל. 36-77.
8856

קאסטענלאז!
פון די דאזיגע עלעגאנטע דריירויר-שטרעקע-אפנעהמער געבען מיר אפ צוליב רעקלאמע צירקא 5000 שטיק

קאסטנלאז און פראנקא די אינטערעסאנטען די צפארטען זענען מיט די בעסטע לאמפען און שפולען פערזעהן.
בעדינגונג: קויף אונזער סאלאן-לויט-שפרעכער אין דער העכסטער פולען-דיגונג צו סאלידען דעטייל-פרייז. אינטערעסאנטען, וועלכע ווינשען צו בעקומען קאסטענלאז דעם דאזיגען ערשטקלאסיגען אפאראט, קענען זיך פארט צושיקען זייער גענויען אדרעס צו:
G. Debnik, Radio-Exporteur, Berlin Britz, Rudowe-Allee 5

אכטונג, ה"ה פאבריקאנטען!
זעמטליכע נומערן וויגאניע
צו בעקומען אין דעם ניי-ערעפענטען קאנסיגנאציאנס-לאגער
ע. האך און קאמפ. פיעטריק.25
טעלעפאן 53-60.

Dr. med. NIEWIAŻSKI
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקה. בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע.
אנדזשעיא 5, טעל. 59-40
עמט אן פון 8—10 פריה און פון 5—9 אוונד בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

דער טיפגעטראפענער פרוי און פאמיליע פון אונזער פריינד
נ"ע
מנחם מענדעל בירנבוים
דריקען מיר אויס אונזער הארציגסטען מיטגעפיהל
פאלא און יאניע שולמאן
דאנקא און ישראל ראזענבערג

דער שווער-געטראפענער פאמיליע פון
נ. ע.
מנחם מענדעל בירנבוים
דריקען מיר אויס אונזער טיפסטען מיטגעפיהל
דוד זילבערבערג,
איזאק דאווידאוויטש.

לאָדז — 29 אַפּריל 1929

„נייער פאָלקסבלאַט“

לאָדז — 29 אַפּריל 1929

וואָס זענען די סיבות פון דער פערקלענערונג פון די וואַלוטאַ-זאַפּאַסען

די באַאומרואיגענדע ערשיינונג, וועלכע האָט זיך געלאָזט בעמערקן אין די ערשטע 10 טעג פון חודש אַפּריל דורך דעם, אויסערגעוועהנליכען אָפפליסען פון וואַלוטאַס פון „באַנק־פּאָלסקי“ — האָט געדויערט אויך אין דער צווייטער דעקאַדע פון אַפּריל. דאָס הייסט פון 10־טען ביז'ן 20־טען אַפּריל.

אין דער צייט פון 1־טען ביז'ן 10־טען אַפּריל האָט זיך דער וואַלוטע־רעזערוו אין אונזער עמיסיע־באַנק פערקלענערט אויף 48,2 מיליאָן זלאָטים. אין דער צייט פון 10־טען ביז'ן 20־טען אַפּריל, האָט זיך דער וואַלוטע־רעזערוו פערקלענערט אויף 40 מיליאָן זל. אין פערלויף פון 3 וואָכען האָבען זיך אַזוי אַרום די רעזערוען אין „באַנק־פּאָלסקי“ פערקלענערט אויף 88,2 מיליאָן זל.

די דאָזיגע ערשיינונג וואָלט נישט געווען קיין שום סיבה מ'זאָל זיך אויף איהר בעזונדערס אָפּשטעלען, ווען נישט דער באַרען אויף וועלכען די דאָזיגע ערשיינונג איז ענטשטאַנען. זייט 3 יאָהר — זייט דער וואַלוטע־קאַטאַסטראָפע אין יאָהר 1925 — האָט זיך נאָך נישט געטראָפען, אַז אין דער עמיסיע־באַנק זאָלען זיך אַזוי מיט איינמאָל פערקלענערן די רעזערוען.

דעם 31־טען דעצעמבער 1927 האָבען די וואַלוטע און גאָלד־זאַפּאַסען בעטראָפען 1411,9 מיליאָן זל. דעם 31־טען דעצעמבער 1928 — 1335,1 מיליאָן זל., אַזוי אַז אין פערלויף פון אַ גאַנץ יאָהר האָבען זיך די זאַפּאַסען פערקלענערט אינגאַנצען מיט 76,8 מיליאָן זל., בעת אין די ערשטע 2 טעג פון אַפּריל האָבען זיך די זאַפּאַסען פערקלענערט מיט 88,2 מיליאָן.

אמת די דאָזיגע ערשיינונג וואַרפט זיך שטאַרק אין די אויגען פון אַלע, וועלכע האָבען אַנ'אינטערעס צו פאָרשען און אָבסערווירען די ווירטשאַפטליכע לאַגע אין פוילען. ס'מוז אָבער אָפּגעוואָרפען ווערען אַלע אַלאַרמירענדע קלאַנגען, וואָס האָבען זיך צו־זאַמען מיט דער דאָזיגער ערשיינונג אָנגעהויבען צו פערשפרייטען, דער פוילישער וואַלוטע און דער סטאַבילקייט פון דער וואַלוטע דראָהט נישט קיין שום געפאַהר. דער סטאַטוט פון באַנק פּאָלסקי, נאָכדעם ווי דער זלאָטי האָט זיך אין יאָהר 1925 צוזאַמענגעבראָכען איז פערשאַרפט געוואָרען און די רעקונג איז אַזוי גרויס, אַז אַנ'אָפּפלוס אַפילו פון אַ האַלבען מיליאַרד זלאָטים וואָלט נישט גע־קענט האָבען קיין העכערע־ען איינפלוס אויף דער פוילישער וואַלוטע. אין דער הינזיכט קען מען זיין פולשטענדיג רוהיג; איבריגענס האָט די רעגירונג שוין אָנגענומען מיטלען אויסצומיידען די דאָזיגע ערשיינונג דורך העכערען דעם דיסקאָנטאָ־פּראָצענט.

אין דעם גאַנצען ענין זענען אָבער פערהאַן צוויי מאָמענטען אויף וועלכע מ'מוז זיין שטאַרק אויפמערקזאַם. דער ערשטער מאָמענט איז די הילפס־לאָזיגקייט פון אונזער ווירטשאַפטליכער פּאָליטיק אין דער בעציהונג צום פּאַסיווען האַנדעלס־בילאַנס שוין זייט 2 יאָהר, און דער צווייטער מאָמענט איז דער, וואָס האָבען זיך פּלוצים געיאַוועט אַלע אונ־זערע אויסלענדישע מלוים, וועלכע פערלאַנגען איצט צוריק זייערע חובות.

דאָס איילעניש פון אויסלאַנד אַרויסצוציהען זייער פינאַנסיעלע אַנגאַזשאַמענטען פון פוילען איז שוין צופיל אָנגעהבאַר. די דאָזיגע איילעניש האָט זיך אָנגעהויבען בעת דעם קאָנפליקט פון סיים מיט דער רעגירונג וועגען ענין טשעכאָוויטש, בעת די פּסח־פעריען האָט דאָס איילעניש אַביסעל נאָכגע־לאָזען, און האָט זיך ווידער אָנגעהויבען מיט'ן מאָ־מענט, ווען ס'האָט זיך אָנגעהויבען דער רעגירונגס־קריזיס און נישט קוקענדיג אויף דער ליקווידאַציע פון דעם קריזיס איז קיין שום ענדערונג אין דער הינזיכט נישט אַריינגעטרעטען.

ס'איז אָהן אַ ספק, אַז אַ גרויסע ראָל שפּי־לען דאָ ריין עקאָנאָמישע און האַנדעלס־סיבות. מ'מוז אָבער מודה זיין, אַז ס'שפּילען דאָ נאָך אַ גרעסערע ראָל אַנדערע מאָמענטען. און דאָס איז די פּראָגראַמלאָזיגקייט פון דער רעגירונג. די איצ־טיגע רעגירונג האָט זיך ווידער אַרומגעהילט מיט אַ שלייער פון געהיימניש, נישט קוקענדיג, וואָס די איצטיגע רעגירונג איז געשאַפען געוואָרען מיט אַזאַ רעש און ס'איז געווען פּראָאָנגעזאָגט אַ רעגירונג פון אַ „שטאַרקער האַנד“.

אַזעלכע געהיימניש געגונגען שוין היינט נישט אַפילו פאַר די איינענע בירגער, מכל־שכן שוין פאַר די אויסלענדישע קאַפּיטאַליסטען, וועלכע זענען פי־נאַנציעל אַנגאַזשירט אין פוילען.

אַ פּאָליטיק פון איבעראַשונגען קען נישט זיין אויסגערעכענט אויף קיין לאַנגע צייט.

Dr. med. H. Lubicz

צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 41-32

ספּעציאַליסט פאַר הויט, וועגערישע און מענער־שוואַכע קראַנקהייטען. היילונג מיט קווארץ־לאַמפּע (האַר־אויספאַל)

נעהמט אָן פון 8–10 און פון 6–8 אָוונט.

וויפיעל דייטשען זענען פערהאַן אויף דער וועלט?

„רייכס־דייטשען“ און „אויסלאַנד־דייטשען“—צופיל פרויען—פיעל החתונות און וועניג געבורטען—צאָהל קריגס־אינוואַלידען

הונדערט מיליאָנען דייטשען

אויף דער גאַנצער וועלט לעבען אַנ'ערך 100 מיליאָנען מענשען, וואָס זייער מוטער־שפּראַך איז דייטש. אין דייטשלאַנד גופא, ד. ה. אויף דעם טייל, וואָס געהערט צו דעם אַזויגערופענעם „רייכס געביט“ לעבען 62,4 מיליאָנען מענשען, וועלכע רופען זיך „רייכס־דייטשען“. די איבעריגע צאָהל לעבט מחוץ דייטשלאַנד, צעשפּרייט כמעט אין אַלע לענדער און וועלט־שטחים. אין קאָמפּאַקטע מאַסען לעבען דייטשען אין רוסלאַנד, פוילען, צפון־ און דרום אַמעריקאַ, רומעניען און אַנדערע לענדער. די דאָזיגע „אויסלאַנד־דייטשען“, פּונקט ווי אויסלאַנד־פראַנצויזען, אויסלאַנד־פּאָליאַקען א. אַ. וו. זענען פערבינדען מיט זייער געוועזענעם היימאַט־לאַנד, דורך דער דייטשער שפּראַך און קולטור. זיי זענען די טרעגער און פערמיטלער פון ווירטשאַפטליכע און קולטורעלע בעציהונגען צווישען דייטשלאַנד און די לענדער, אין וועלכע זיי לעבען.

אַ חוץ די דאָזיגע „אויסלאַנד־דייטשען“. איז פערהאַן אַ נאָך גרעסערע צאָל, וואָס האָבען ביז'ן ווערסאַילער־טראַקטאַט, געהערט צו דייטשלאַנד נישט נאָר קולטורעל אַליין, נאָר אויך געביטלעך, דאָס זענען די געוועזענע דייטשע קאָלאָניעס און דייטש־אָסט און דרום־מערב־אַפריקאַ.

נאָך אַ קאַטעגאָריע: דייטשען וואָס לעבען דירעקט אַרום די דייטשע גרעניצען. דער בייל, וואָס בעוואוינט די אָפּגעטרעטענע געביטען אין מזרח, מערב און צפון־דייטשלאַנד, די באַלטישע דייטשען, עסטרייכער, די דייטשען אין טשעכאָ־סלאָוואַקיי און דרום־טיראָל.

מענער און פרויען

לויט דער פאָלקס־צעהלונג פון יאָהר 1925 פערטיילען זיך די 62,4 מיליאָנען דייטשען אַזוי: 32,2 מיליאָנען פרויען און 30,2 מיליאָנען מענער. די לעצטע פאָלקס־צעהלונג איז פאָרגעקומען פאַר דער מלחמה אין יאָהר 1910. הגם, פון דער דע־מאָלסדיגע פאָלקס־צעהלונג ביז דער איצטיגער, איז צוגעקומען אַ צוזואוקס פון 4,6 מיליאָן מענשען, איז אָבער אין די לעצטע יאָהרען פון געבורטס־ציפער געפאַלען פון 26,9 יעהרליך אויף טויזענד איינוואוינער אין יאָהר 1913 — אויף 18.3 אין יאָהר 1927.

דערפאַר איז די צאָהל חתונות געשטיגען פון 7,8 אויף טויזענד אין יאָהר 1913, אויף 8,5 אין יאָהר 1927. די סיבות פון די וועניג געבור־טען, הגם די צאָהל חתונות איז גרעסער געוואָרען, דערקלערט זיך גאַנץ איינפאַך; קודם כל די וואוי־נונגס־נויט, וואָס הערשט אין דייטשלאַנד, דער עיקר אין די גרויסע שטעט. די מורא צו פערלי־רען די אַרבייט צוליב די כסדר'דיגע ווירטשאַפטס־קריזיסען און עהנליכעס, זענען גורם צו ברענגען וואָס וועהניגער קינדער אויף דער וועלט.

דורך דעם פערלוסט פון מיליאָנען מענער אויף די שלאַכט־פעלדער, איז איצט פערהאַן אַנ'־עודף פון פרויען. אויף 1000 מענער אין עלטער פון 30—35 אין יאָהר 1910, זענען געווען 1001 פרויען אינ'ם גלייכען עלטער, דאַגעגען אין יאָהר 1925 איז אויסגעקומען אויף 1000 מענער, 1260 פרויען.

וואָס שייך די צאָהל טויט־פאַלען, איז זי איצט געזינקען לגבי דער צאָהל פון פאַר דער מלחמה. אַזוי זענען אין יאָהר 1913 אויף טויזענד מענשען געשטאָרבען יעהרליך 14,8, אין יאָהר 1927 נאָר 12. דאָס דערקלערט זיך דער־מיט, וואָס די מעדיצין און היגיענע האָבען אין דער לעצטער צייט געמאַכט געוואַלדיגע פאָרטשריט.

אַלטע, קראַנקע און קריגס־פערוואונדעטע

טראָץ דעם, וואָס די צאָהל טויט־פאַלען איז איצט קלענער ווי פריהער, בעווייזט די סטאַטיס־טיק, אַז איצט איז די צאָהל פון אַלטע לייט וואָס זענען נישט מעהר פעהיג צו אַרבייטען, פיל גרע־סער. אַזוי למשל, איז אין יאָהר 1910 געווען ס"ה 2,861,767 מענשען אין דורכשניטס־עלטער פון 65 יאָהר און אין יאָהר 1925 3,594,207, וואָס זענען צוליב קראַנקהייט נישט מעהר פעהיג צו פערדינען אויף חיונה.

שרעקליך ווירקט די צאָהל פון קראַנקהאַפטע מענשען. אויף יעדע הונדערט טויזענד מענשען, זענען פערהאַן: 325 גייסטיג־קראַנקע, 676 אינ־וואַלידען, 64 טויב־שטומע און 58 בלינדע. דאָס היינטיגע לעבען אין דער גרויס־שטאָדט מיט זיין קאָלאָסאַלען אימפּעט און טעמפּאָ, דערשיטערט די מענשליכע נערווען און מאַכט פריהצייטיג אַלט און שוואַך. צווישען די היינטיגע קראַנקע געפינט זיך אַ גרויסע צאָהל מאָרפיניסטען. אויך אַ צייכען פון דער היינטיגער צייט!...

די צאָהל קריגס־פערוואונדעטע, וואָס זענען בערעכטיגט צו בעקומען אונטערשטיצונג בעטרעפט 736,867; זיי פערטיילען זיך אויף פערשידענע קאַטעגאָריעס, מיט וויפיל פּראָצענט זיי מוזען אונ־טערשטיצט ווערען. צווישען די קריגס־פערוואונ־דעטע געפינען זיך 2700 בלינדע.

(לייפּציג) י. צ. לעוו.

דאָס יודישע לעבען

אין שפּיגעל פון דער רוסישער פּרעסע

פון ד. טשאַרני

דאָס ערשטע ווייב איז געווען אַ סך בעסער פאַר דעם צווייטען

אויף דעם פּלענום פון די יודישע סעקציעס ביים צ. ק. פון דער ווייס־רוסלענדישער קאָמוניסטי־שער פּאַרטיי זענען אויפגעטראָטען מעהרערע רעפ־ערענטען פון די ערטער מיט בעריכטען וועגען דער אמת'ער לאַגע אין שטעטעל.

כמעט אַלע האָבען פעסטגעשטעלט, אַז ס'קומט אָן זעהר שווער דער קאַמף מיט די כלי־קודש און קליינבירגערליכע עלעמענטען, וועלכע גרופּירען זיך אַרום די בתי־מדרשים און שטעלען אַרויס אַנ'אָר־גאַניזירטען ווידערשטאַנד די „יעווסעקען“.

לויט די רייד פון די יוד. קאָמוניסטישע טוער אויף די ערטער, בעציהען זיך די שוהל־יודען צו דער נייער מאַכט, ווי ס'בעציהט זיך אַ חתונה־געהאַטער אַלמן צו זיין צווייטען ווייב, דער מרשעה.

„די אַלטע מאַכט איז געווען דאָס ערשטע ווייב. די ערשטע געליבטע; אַ טרייע, אַנ'איבערגע־געבענע; זי האָט פאַר אונז געזאָרגט, אָפּגעהיט אונזער געזונד. נאָר מיר זענען געווען זינדיגע מענ־שען, מיר האָבען צו איהר נישט געהאַט טענות, דער־נאָגנען איהר די יאָהרען, ביז זי איז, נעבעך, געשטאָר־בען. איצט האָבען מיר גענומען (ס'רעדט זיך אַזוי) אַ צווייטע ווייב, אַ מרשעת, וועלכע פערגינט אונז נישט דעם שטיקעל ברויט“...

אָדער נאָך אַ משל:

„משה רבינו איז געווען אַ גרויסער מענש, דער גרעסטער נביא, אַז ער איז געשטאָרבען — ווייסט קיינער נישט וואו זיין קבר איז, שטאַרבען קלענערע מענשען — לייגט מען זיי אַריין אין אַנ'־אוהל (דאָס מיינט מען לעניניען) און מען צאַצקעט זיך מיט זיי“.

אַזוי גיט איבער דער מינסקער „אָקטיאַבער“ די בעריכטע פון די ערטער, און איז נאָך מוסיף, אַז די אַלע קלעריקאַלע אָרגאַניזאַציעס וועלען סוף־כל־סוף געשטיצט דורך איינינע סאָוועטישע קרייזען אַנשטאַלטען.

„כמעט אומעטום — זאָגט די צייטונג — לעבט נאָך אין אַ פערמאַסקירטער פאָרם די אַלטע קאָ־ראָבקע. די גאַנצע בעפעלקערונג, אָהן אויסנאַהם (יודען און קריסטען), מוז עסען דווקא כשר פלייש און אַפילו די רויטע אַרמיי איז נישט פריי פון אָם די שטייערן לטובת די רבנים“. אויב אַזוי, איז דאָך שוין דאָס צווייטע ווייב“ נישט אויף אַ סך ערגער פון דעם „ערשטען“...

אַ בית מדרש מיט אַ רויטען לענין־ווינקעל

עס ווענען פערהאַן אָבער יודישע ישובים אַזעל־כע, וואו צווישען די יודישע קאָמוניסטען און כלי־קודש איז נישטאָ קיין שום אַנטאַגאָניזם. אַדרבא, ס'הערשט אַפילו אַ געוויסער שלום־בית, מען קאָן אַפילו זאָגען — אַ „שותפות“.

פון אָט איינעם אַזאַ יודישען ישוב דערצעהלט אונז דער „עמעס“. דאָס איז דער ישוב מאָרטי־נאָווקע נעבען כיסלאָוויטש („פון ליובאַוויטש קיין כיסלאָוויטש“) — סמאָלענסקער גוב.

דער דאָרטינער יוגענד האָט זיך פערגלוסט צו מאַכען אַ רויטען לענין־ווינקעל, לייטען־גלייך — איז אָבער נישט געווען קיין ריכטיגער פּלאַץ פאַר איהם — האָט מען צונויפגערופען אַנ'אַלגעמיינע פערזאַמ־לונג פון אַלע איינוואוינער און געשטעלט די פראַגע וועגען דעם בית־המדרש, וואָס פוסטעוועט סיי־ווי אַ גאַנצע וואָך — זאָל מען איהם אָפּגעבען פאַר אַ רויטען ווינקעל. נאָך קורצע אונטערהאַנדלונגען צווישען די ביידע צדדים איז בעשטימט געוואָרען, אַז אין דעם אויבערשטען שטיבעל (ד. ה. אין דער ווייבערשער שוהל) זאָל זיין דער „ווינקעל“ און אונטען... זאָל בלייבען דער בית־מדרש.

„איצט — זאָגט דער קאָרעספּאָנדענט פון מאַר־טינאָווקע — לעבען זיך ביידע צדדים בשלום. גאַנץ אָפט בעגעגענט זיך אַ „קבלת שבת“ מיט אַ „בודי־יאָני מאַרש“, אַ „ברכו“ הויבט זיך אויף אין דער הויך צום רויטען ווינקעל און עס נידערט אויף צוריק אַראָפּ אַנ'„אינטערנאַציאָנאַל“. פון די גרויסע האַלב קיילעכדיגע לעכער פון דער „עזרת נשים“ קוקט אַראָפּ סטאַלינס פּאָרטרעט. בין מנחה למעריב כאַפּען זיך אַרויף עטליכע יודען אין „רויטען ווינ־קעל“ געבען אַ קוק אין אַ צייטונג און אַ שמועס טון וועגען פּאָליטיק“.

מיט איין וואָרט, אַזאַ שלום־בית האָט נאָך קיינמאָל נישט געהערשט אַפילו מיט דער „ערש־טער ווייב“...

ווי אַזוי אַ רב פיהרט אָן מיט דער ראַטענמאַכט

אַנ'עהנליכע שלום־בית, אָבער נאָך אין אַ גרע־סערען פערנעהם, הערשט אויך אין דעם שטעטעל זאַלאַכאַנאָשע, שעווטשענקאָר קרייז (אוקראַינע), וואו דער רב פיהרט אָן מיט'ן שטאָט־ראָט, און אויך אַפילו מיט'ן פינאַנס־אינספּעקטאָר (שטייער־אַמט).

„און מען דאַרף זאָגען — שרייבט דער „עמעס“ ווייטער, אַז ער (דער רב) פיהרט אָן נישט שלעכט. אפשר בעסער ווי אונזערע יעווסעקען, וואָלען זיי אויף אונז קיין פאַראיבעל נישט האָבען...

„דאָס האָט ער, דער רב, אָפּגענומען דאָס וואַהל־רעכט ביי די צוויי אַפּיקורסים־קוסטאַריען, וואָס האָבען יום־כפור איינגעאָרדענט אַ לעקציע מיט אַ מיטינג... דאָס האָט ער, דער רב, דורכ־געפיהרט אויף דער קוסטאַרען־קאָנפערענץ, אַז מען זאָל די דאָרטיגע כאָר־שול נישט טשעפען“, א. אַז. וו., א. ד. גל.

אַבי מען זאָגט, אַז דאָס „יודישקייט“ (ד. ה. די יודישע אמונה) אין סאָוויעט־רוסלאַנד געהט אונטער....

ער איז שוין נישט מעהר קיין גבאי, נאָר אַ באַנדער

אין אַ צוזאַמענהאַנג מיט די פאָרקומענדיגע וואַהלען פון נייע סאָוועטען, האָט זיך אויך אויף דער יודישער גאַס פערשטאַרקט דער קאַמף פאַר וואַהל־רעכט. יעדער יוד וויל, פערשטעהט זיך, בע־קומען וואַהל־רעכט און במילא שוין — אויך בירגער־רעכט.

ערגער פאַר אַלעמען האָבען די איצטיגע און געוועזענע כלי־קודש, וואָס טאָרען נישט זיין וואַהל־בערעכטיגט לויט דער סאָוועטישער קאָנסטיטוציע, דאַרף אָבער פּרובירט מען אַלע מיטלען און וועגען, ווי אַזוי זיך ריינצוואַשען פון דער „מיאוס'ער“ פער־גאַנגענהייט“.

מען ווענדט זיך אַפילו צום מאָסקווער „עמעס“ — ער זאָל זיך איינשטעלען...

און דער „עמעס“ פּובליקירט פאָלגענדיגע צוויי כאַראַקטעריסטישע בריוולעך:

אַ גבאי פונ'ם שטעטעל זוואַנעץ שרייבט, אַז שוין אַ יאָהר צייט, ווי ער איז נישט מעהר קיין גבאי, נאָר אַ באַנדער.

„איצט האָט מען מיר ערקלערט די פּאָלשקייט פון די קלעריקאַלען, וועלכע האָבען מיך געוואָלט אויס־נוצען, בעט איך אָפּדרוקען, אַז איך וועל שוין קיינ־מאָל מעהר נישט זיין קיין גבאי און זיך לאָזען פערפיהרען אויף דעם נישט־ריכטיגען וועג“.

אַ צווייטער בריוועל איז פונ'ם שטעטעל מאַי־דאַן:

„איך, בירגער איציק מאַלים, אַלט 60 יאָהר, בין געווען אַ מיטגליד פון דער רעליגיעזער אָפּשטשי־נע (קהלה) צוויי יאָהר. איצט זאָג איך זיך אָפּ דער־פון, ווייל ס'גיט מיר נישט קיין שום נוץ און ס'איז נישט צוזעקומעסינ צו געהן נעגען דער ראַטענ־מאַכט. איך, בירגער איציק מאַלים“.

פערשטעהט זיך, אַז דורך דעם פּובליקירען ווי־

(ווייטער זעה 6־טע זייט)

(ווייטער זעה 6־טע זייט)

דאס לאדזער לעבען

ייד. פאלקסבלאט

29 מאנטאג — יט ניסן תרפ״ט

אפריל

זון-אויפגאנג 4.10

זון-אונטערגאנג 6.58

צוליב דער פערגרעסערטער ארבייטסלאָזיגקייט

די פאָדערונגען פון די סעזאָן-ארבייטער

ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט איז קיין וואַרשא אַרויסגעפאָהרען אַ דעלעגאַציע מיט׳ן פּרעזידענט ושעמיענצקי בּראש, כּדי צו אינטערווענירען אין הויפּט־אַרבּייטסלאָזען פאָנד אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם בּעשלוס צו אַנולירען די אונטערשטיצונגען פאַר די סעזאָן־אַרבּייטער. די פאָרשטעהער פון לאָדז האָבען ערקלערט דעם פאָרזיצער פון אַרבּייטסלאָזען־פאָנד ה׳ שובּאַרטאָוויטש, אַז די פאָראָרדנונג פונ׳ם געוועזענעם לייטער פון קריז־אַרבּייטסלאָזען פאָנד ה׳ ויעלינסקי אויפצוהאַלטען די אויסצאָהלונגען פון אונטערשטיצונג פאַר די סעזאָן־אַרבּייטסלאָזע איז אַ מיספערשטענדניש. דער מאַגיסטראַט האָט צוליב דער פעראָרדנונג נאָך 1926 זיך אָפּגעזאָגט צו פערזיכערען די סעזאָן־אַרבּייטער אויפ׳ן פאַל פון אַרבּייטסלאָזיגקייט. די וואָיעוואָדשאַפט און דאָס מיניסטעריום האָט אָבּער געצוואונגען דעם מאַגיסטראַט די סעזאָן־אַרבּייטער צו פערזיכערען און דער מאַגיסטראַט האָט דאַמאָלס געמוזט איינצאָהלען פערלעגענע 70 טויזענד זל.

דער לייטער פונ׳ם הויפּט־אַרבּייטסלאָזען פאָנד האָט צוגעזאָגט דעם ענין גענוי אויסצופאָרשען און מיטיילען די פעראיינען דעם רעזולטאַט פון דער איינבעטוענג.

נאָכדעם איז פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ אין הויפּט אַרבּייטסלאָזען פאָנד אויף וועלכער דער סעקרעטאַר פון דער צענטראַלער קאָמיסיע פון די פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען ה׳ זראַנאָווסקי האָט רעפערירט וועגן דער אַלגעמיינער לאַגע פון די אַרבּייטער אין לאָדז אין צוזאַמענהאַנג מיט׳ן איצטיגען קריזיס אין דער טעקסטיל־אינדוסטריע. ה׳ זראַנאָווסקי האָט אַריינגעטראָגען פאָרשלאָגען: זיך צו ווענדען צום מיניסטער פון אַרבּייט און געזעלשאַפטליכער שוץ וועגן אַנולירען אויף דער צייט וואָס עס וועט דויערן דער קריזיס אין לאָדז אַלע בּעגרענ׳צונגען־טערמין טעריטאָריאַלע, פאַמיליען, פאַר די אַרבּייטסלאָזע, וועלכע בּעקומען דרינגענדע אונטערשטיצונג; אַז די אונטערשטיצונגס נאָרמע זאָל געהעכערט ווערען: פאַר די, וועלכע בּעקומען 30 פּראָצענט אויף 35 און פאַר די, וועלכע בּעקומען 50 פּראָצענט — אויף 60; אַז דער פערדינסט זאָל געהעכערט ווערען פון דעם פריהערדיגען מאַקסימום 7,50 אויף 10 זלאָטעס און די געזעצליכע אונטערשטיצונג זאָל פערלענגערט ווערען פון 17 וואָכען בּיז 26, ווייל דער אַרבּייטסלאָזער פאָנד האָט שוין איצט אַ רעזערווע פון 50 פּראָצענט פון זעם, וואָס עס איז אויסגעצאָהלט געוואָרען; דער הויפּט־אַרבּייטסלאָזער פאָנד דאַרף זיך ווענדען צום אַרבּייטס־מיניסטער מיט אַ בּקשה מען זאָל אויסצאָהלען אונטערשטיצונג די אַלע אַרבּייטער, וועלכע אַרבּייטען פון 1 בּיז 3 טעג אין וואָך די אונטערשטיצונג זאָל אויסמאַכען פון 40 בּיז 50 פּראָצענט פון נאָרמאַלער אונטערשטיצונג.

די פאָרשלאַגען האָבען אַרויסגערופען אַ לעבּהאַפטע דיסקוסיע און אָנגענומען געוואָרען מיט אַ מעהרהייט פון שטימען געגען די שטימען פון די אינדוסטריעלער.

נאָכדעם ווי עס זענען אָנגענומען געוואָרען די פאָרשלאַגען האָט דער פאָרזיצער ה׳ שובּאַרטאָוויטש ערקלערט, אַז עס איז אַ ספק צו די צענטראַל־מאַכט וועט קענען אויספיהרען דעם ערשטען פונקט, וועגען אַנולירען די בּעגרענצונגען פאַר די אַרבּייטסלאָזע וועלכע בּעקומען שנעל־הילף, ווייל עס זענען צו דעם צוועק נישט פערהאַן קיין פאָנדען. די איבּריגע פאָרשלאַגען האָט ה׳ שובּאַרטאָוויטש צוגעזאָגט אונטערצושטיצען אין דער גאַנצער בּרייט אין אַרבּייטס־מיניסטעריום.

צוזאַמענשטעל פון דער האַנדווערקער-קאַמער

אויפ׳ן 5. מאַי זענען בּעשטימט געוואָרען די וואַהלען צו די האַנדווערקער־קאַמערן. אַזוי ווי אין אַלע קרייזען זענען אָפּגעגעבּען געוואָרען צו איינצעלנע וואַהל־ליסטעס, וועלען די וואַהלען נישט פאָרקומען און די, וואָס פיגורירען אויף די אַריינגעגעבענע ליסטעס קענען שוין גערעכענט ווערען אַלס געוועהלטע. אַזוי־אַרום וועט די האַנדווערקער־קאַמער בּעשטעהען פון פאָלגענדע 30 פּערזאָן: 1) גלאַזער שטשעפּאַן (מאָלער) 2) שוואַנקאָווסקי פראַנץ שישעק (טישלער) 3) קאַרטשאַק סטאַניסלאַוו (טאַפּיצערער) 4) קאַפּטשינסקי וואַצלאַוו (שלאָסער) 5) יאַרמיצקי וולאַדיסלאַוו (צוקערניק) 6) יאַקוּבּיעץ יוזעף (שוסטער) 7) ראַליק יוזעף (פריזיר) 8) בּיאַלי יעקוב (זרוג) 9) קאַדינסקי ערמוגר (דרעסלער) 10) שוואַרצבּערג ישראל (היטעלמאַכער) 11) ראַכמאַן לוי (בּלעכער) 12) גאָלדבּערג מאיר (בּעקער) 13) אַרערבּערג לייזער (קאָמאַשענמאַכער) 14) קאַנאַשעווסקי הענריק (פאָטאָגראַף) 15) זאַושיצקי פראַנציסעק (מוירער) 16) שימטשאַק איגנאַצי (זאָטעל־מאַכער) 17) רושקאָווסקי סטאַניסלאַוו (שמיד) 18) קאַושמיערסקי בּער (שניידער) 19) קופּינסקי וולאַדיסלאַוו (בּרוינען־מאַכער) 20) אורבּאַנסקי יוזעף (קצבים) 21) קאַליסקי שלמה (היטעלמאַכער) 22) גוגנאַצקאַ ראַאַליאַ (בּערשטען־מאַכער) 23) הערביק סטאַניסלאַוו (וואָרשטען־מאַכער) 24) מאַשענבּערג שמואל (בּוכבּינדער) 25) קאַפּירלאָווסקי לעאָנאַרד (בּערנער) 26) ראַפּאַלסקי איגנאַצי (שמוקלער) 27) קאַולאָווסקי אַנטאָני (גאַרבּער) 28) קולינסקי וולאַדיסלאַוו (צעשלער) 29) אַרלער חיים (קירושנער) 30) רעמבּאָווסקי פראַנטישעק (וויגערמאַכער).

קאָנפערענץ פון יוד. דראַמאַטישע קרייזן

אין דער לאָדזער וואָיעוואָדזטווע

נעכטען איז אין זאַל פון „אַררט“ געעפענט געוואָרען די קאָנפערענץ פון די דראַמאַטישע קרייזען אין לאָדזער ראַיאָן.

צו דער קאָנפערענץ זענען געקומען דעלעגאַטען פון 10 שטעט אין לאָדזער ראַיאָן, וואו ס׳געפינען זיך דראַמאַטישע קרייזען.

די קאָנפערענץ איז געעפענט געוואָרען דורך ה׳ שוואַרצבּערג. אין פּרעזידיום ווערען געוועהלט: ר״ר רינגעלבּלום (וואַרשא), וויטענבּערג, ראַנקעוויטש (לאָדז), בּראָון (אָזאָרקאָוו) און גאָלדבּערג (אַלעקסאַנדער).

אין נאָמען פון די פּועלי־ציון־פראַקציעס אין שטאָט־ראַט, קהלה און קראַנקען־קאַסע בּעגריסט די קאָנפערענץ ראַטמאַן האָלענדערסקי, אין נאָמען פון קוראַטאָריום פון די באַראָכאָוו־שולען ה׳ קאַגאַן, פון דער געזעלשאַפט אָווענט־קורסען — ה׳ וויטענבּערג, פון דער באַראָכאָוו־בּיבּליאָטעק ה׳ קראָנענבּערג און אין נאָמען פון דער צענטראַל־פערוואַלטונג פון פערבּאַנד פון די יודישע דראַמאַטישע קרייזען בּיי דער געזעלשאַפט „יודישע בּיהנע“ — ר״ר רינגעלבּלום.

נאָך די בּעגריסונגען האָט דער קרייז פון דער יודישער „אַרבּייטער בּיהנע“ אין לאָדז געשפּילט מיט גרויס ערפאָלג פּרץ׳ס „שבת גוי“, מקובּלים און ה׳ ראַבּינאַוויטש האָט זעהר גוט רעציטירט פראַגמענטען פון זרער „גאָלדענער קייט“. מיט דעם האָט זיך פערענדיגט די ערשטע פייערליכע זיצונג. אויף דער נאָכמיטאָג זיצונג זענען זגעלייענט געוואָרען עטליכע רעפעראַטען וועגען יודישען טעאַטער און וועגען די אויפגאַבען פון די דראַמאַטישע קרייזען.

דער 10-יעהריגער יובּילעי פון „רויטען-קרייץ“

(ב) לכבוד דעם 10־יעהריגען יובּילעאום פון „רויטען־קרייץ“ איז שבת פאָרגעקומען אַ גאָטעסדינסט אין דער אַלטשטעטער שול.

נעכטען זענען פאָרגעקומען גאָטעס־דינסטען אין די קאַטוילישע און עוואַנגעלישע קירכעס. נאָכדעם איז געלעגט געוואָרען אַ קראַנץ אויף דער פּלאַטע פון אומבּעקאַנטען זעלנער, אין דער אָנוועזענהייט פון דעלעגאַציעס, צעכען און שולען.

נאָכדעם האָט זיך פאָרמירט אַ צוג, וועלכער איז געגאַנגען דורך פּיעטריקאָווער גאַס צו דער „פילהאַרמאָניע“.

אין זאַל פון פילהאַרמאָניע איז פאָרגעקומען אַ פייערליכע זיצונג פון רויטען קרייץ.

רעגיסטראַציע פון „פרעמדע“

(—) היינט, דאַרפען זיך מעלדען די פרעמדע אויף קילינסקי גאַס 152, בּיי וועלכע די פאַמיליען־נאָמען הויבּען זיך אָן מיט דעם אות L.

מאָרגען — מיט דעם אות Ł.

בּיים רעגיסטרירען דאַרף מען האָבּען בּיי זיך די פערזענליכע דאָקומענטען, אַ צייגניש פון אידענטיטעט און צוויי פאָטאָגראַפיעס.

שטייער-ענינים

היינטיגען מיטוואָך, דעם 1 מאַי ענדיגט זיך דער טערמין אָפּצוגעבּען אָנמעלדונגען וועגען הכנסה פאַר׳ן שטייער־יאָהר 1929, ד. ה. פון הכנסות, וואָס זענען געווען אין 1928 י. אַזעלכע אָנמעלדונגען („זעזנאַניעס“) דאַרפען אָפּגעבען אַלע פיזישע פּערזאָנען, יורידישע פּערזאָנען און פון נישט אָפּגעטיילטע ירושות.

די אָנמעלדונגען ווערען אויסגעפילט אויף בּלאַנקען, וואָס מ׳דערהאַלט אין שטייער־אַמט. פאַר נישט אָפּגעבען די אָנמעלדונגען דראָהט אַ שטראָף און די שטייער־אַמטען שאַצען אָפּ דעם שטייער לויט זייער איינזעהען.

בּיי די הויז-בּעזיצער

דער מאַגיסטראַט וויל העכערען דעם שטעטישען שטייער פאַר הויזבּעזיצער אויף 100 פּראָצ. אַ דעלעגאַציע פון צענטראַלען הויזבּעזיצער־פעראיין און פון דעם גרויס־אינדוסטריעלער פערבּאַנד האָט זיך געווענדעט צו דער צענטראַלער מאַכט מיט אַן אינטערווענץ.

מען האָט דער דעלעגאַציע פערשפּראָכען זיך צו בּעשעפטיגען מיט׳ן ענין.

קאַמף געגען שקאַרלאַטין און דיפטעריט

אונטערן פאָרזיץ פונ׳ם סאַניטאַר אינספּעקטאָר ד״ר מיסיאַן איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון דער עפּידעמיאָלאָגישער סעקציע בּיי דער געזונדהייטס־אָפּטיילונג.

אין דעם קאַמף מיט דער עפּידעמיע פון דיפטעריט און שקאַרלאַטין, איז בּעשלאָסען געוואָרען גענוי אויסצופאָרשען די אורזאַכע פון די קראַנקע כּדי נישט צו דערלאָזען די קראַנקהייט צו פערשפּרייטען, און אָרגאַניזירען אַזעלכע פּונקטען צו אימפּונגען געגען די קראַנקהייטען. אין פאַל, ווען עס ווערט קראַנק אַ שילער אין אַ שולע, דאַרף מען גענוי אויספאָרשען אַלע שילער פון דער קלאַס.

ווייטער איז בּעהאַנדעלט געוואָרען די פראַגע וועגען אויסראָטען די מיקען און פליגען, וועלכע צוטראָגען די קרענק. עס ווערען צוגעגרייט ספּעציעלע מיטלען אויסצוראָטען די פערשפּרייטער פון די אַנשטעקענדע קראַנקהייטען די מיקען און פליגען. דאָס מיטעל בּעשטעהט פון פליסענדען פּאַראַפין מיט עפּעס אַ סם.

צופאָהר-בּאַהן לאָדז—טאָמאַשאָוו

אויף דער לעצטער זיצונג פונ׳ם מאַגיסטראַט איז בּעשטעטיגט געוואָרען דער סטאַטוט פון דער אַקציע־געזעלשאַפט „צופאָהר־בּאַהן לאָדז—טאָמאַשאָוו“. דער קאַפּיטאַל פון דער געזעלשאַפט איז 1,250,000 זלאָטיס. דעם שותפות האָבען געשלאָסען: דער מאַגיסטראַט פון לאָדז, דער סיימיק פון לאָדזער פּאָוויאַט און אַ גרופּע פינאַנסיסטען. דער ציל פון דער געזעלשאַפט — בּויען אַ בּאַהן־ליניע לאָדז—טאָמאַשאָוו, און בּויען, עקספּלואַטירען, קויפען און דינגען קאָמוניקאַציאָנס־איינריכטונגען אויף דער זעלבער ליניע.

אויספלוגען פון וואַרשעווער סטודענטען אין לאָדז

(מ) היינט, מאָנטאָג, וועט קיין לאָדז אָנקומען אַן אויספלוג פון וואַרשעווער סטודענטען פון פּעדאַגאָגישען פאַקולטעט. דער אויספלוג וועט בּעזוכען די שטעטישע בּילדונגס־אַנשטאַלטען. צוו. אַנד. דעם שטעטישען פּסיכאָלאָגישען אַנשטאַלט און שטעטישע אַרבּייטס־שול. דער אויספלוג וועט זיך אין לאָדז פערהאַלטען 2 טאָג.

פון פרויען-קלוב וו.י.ז.א.

צוליב דעם, וואָס עס דאַרף פאָרקומען אין דעם יאָהר דער 2־טער אַלגעמיינער לאַנדעס־צוזאַמענפאָהר אין וואַרשא (אין מאַי) און די 5־טע אַלוועלטליכע קאָנפערענץ פון וו.י.ז.א. אין ציריך (אין יוני) רופט די לאָדזער אָפּטיילונג פון וו.י.ז.א. צוזאַמען אַן אַלגעמיינע יעהרליכע פערזאַמלונג פון די לאָדזער מיטגלידער אויף דעם 29 אַפּריל 8 אַ זייגער אין אָוונד אין אייגענעם לאָקאַל (אַל. קאָשטשושקי 21). אויף דער טאָג־אָרדנונג זענען וואַהלען פון דעלעגאַטקעס, פון אַ נייער פערוואַלטונג און קאָמיסיעס.

א נישט-פאַרזיכטיגע מוטער

(ב) אויף שענקעוויטש־גאַס 37 האָט די פרוי ראָזען מחמת אומפאָרזיכטיגקייט פערסם׳ט איהר 7 חדשים׳דיג קינד. אַנשטאָט אַ רפואה האָט זי איהם איינגעגעבען קאַרבּאָל־וואַסער. פאַנאַמאָוויע האָט דאָס קינד אָפּגעראַטעוועט.

דער׳הרג׳עט דורכ׳ן עלעקטרישען שטראָם

(ב) אין דער פאַבּריק אויף קאַראָלאַ 17 האָט דער 51 יאָהריגער אַרבּייטער יאַן דורושיאַק געפּוצט דעם קעסעל און דערבּיי אומווילינג אָנגערירט די עלעקטרישע דראָטען. דער עלעקטרישער שטראָם האָט איהם דער׳הרג׳עט אויפ׳ן אָרט.

Dr. med. J. LUBICZ

ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 41-46

קראַנקהייטען פון די בּיינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פּלייצעס און גלידער.

איינגענע פּראַצאַווניע פון זעמליכע קראַנקען־שפּראַטען, אוז: הקלאַדקעס אויף פּלאַטפוסען, קונסט־ליכע פיס, גאַרסעטען א. ז. וו.

עמפּפאַנגס פון 5—7 אין אָווענד.

יודיש טעאַטער אין פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20

אונטער דער לייטונג פון א. בּעזמאַן און א. קאָמפּאַניעץ.

2 געזעגענונגס־וואָכען פון

דאָראַ וויסמאַן און אַנשעל שאָר

לכבוד יום־טוב פּסח!

מען לאַכט, מען טאַנצט, מען זינגט, און ס׳איז פרעהליך אין פילהאַרמאָניע.

דאָראַ וויסמאַן אין אַ נייעם גרויסען טריאומף

היינט, מאָנטאָג, דעם 29־טען אַפּריל ד. י., 9 אַ זייגער אין אָוונד

דאָס גרעסטע, וואָס לאָדז האָט אַמאָל געזעהען — אַנשעל שאָר׳ס קאָלאָסאַלע מוזיקאַלישע אויפפיהרונג — שלום סעקונדעס גרויסע אמת־יודישע פאָלקס־שטיק מיט 28 נומ׳ הערליכע מוזיק

זיין יודיש מיידעל

ליברעטאָ י. לעש. רעזשי: אַנשעל שאָר. בּאַלעט־טענץ פון ליבּאָוויטש.

ס׳נעמט אַנטייל (לויט א. ב.) פרויען: בּעזמאַן, בּאָריסאָווא, מאַכאַראָווסקאַ, נערה, פאַדערמאַן, קאָרענע, קאָמפּאַניעץ. מענער: אַריעל, אייזענבּערג, בּאַלבּירסקי, האַמבּורגער, מאַכאַראָווסקי, מאָסקאָוו, נייהויז, פּאַלאַנסקי, ישראל קאָמפּאַניעץ, ראַבּינאָוויטש, ראָקאָוו.

דירעקט.: מ. אַרנוואַלד. מוזיק. לייטער: ל. זעלמאַן. בּילעטען צו בּעקומען בּיי דער קאַסע.

רעדוקציע פון ארבייט אין לאדז

(ח) די לעצטע וואך האט זיך ארויסגעוויזען א גרענץ פון רעדוצירען די ארבייט אין דער היגער אינדוסטריע. דורכשניטליך ווערט געארבייט ביי „שייבלער און גראהמאן" 4, 5 טעג אין וואך, ביי שטיינערטן 4 טאג, ביי אסערין 4 טאג א. אז. וו. היינט מוה שליסען א סך — מיטעלע און קליינע פירמעס זייערע פאבריקען, אדער פערקלענערען שטארק זייער פראדוקציע.

פערהעלטנישמעסיג בעסער שטעלט זיך פאר די לאגע אין דער גרויסער וואהל-אינדוסטריע.

א רייה פאבריקען פון וואהל און צוימוואהל-סחורות, וועלכע האבען די פאריגע וואך נישט בעגרענעצט זייער פראדוקציע האבען עס ברעה צו טון אין דער לויפענדער וואך.

שווער-אטלעטישע פעראיינס-מייסטערשאפטס-קאמפעז פון „בר-כוכבא"

נעכטען אין אווענד זענען אין אייגענעם לאקאל פון „בר-כוכבא" פארגעקומען די פעראיינס מייסטערשאפטס-קאמפען אין הויבע נעוויכטען. אין די קאמפען האבען אנטייל גענומען אטלעטיקער, וועלכע האבען שוין נישט איין מאל געוואונען דעם טיטול פון פוילישען מייסטער; דער ביז איצטיגער פוילישער מייסטער אין דער האלב-וואג, מאיר ווייגנארטען, וועלכער האט געוואלט צוזאמען מיט ל. שטערען מיטפאהרען מיט דער פוילישער עקספעדיציע צו דער וועלט אליספיאדע, וואס איז פארגעקומען אין פאריגען יאהר אין אמסטערדאם. די ביידע אטלעטיקער זענען אבער דורכין פוילישען אטל.-פערבאנד נישט געשיקט געווארען נאך אמסטערדאם, ווייל זיי זענען יודען...

די קאמפען האבען געגעבען פאלגענדע רעזולטאטען:

אין דער האן-וואג האט דעם ערשטען פרייז געוואונען דער פוילישער מייסטער מאיר ווייגנארטען, דאס צווייטע ארט לעווין.

אין דער פעהדערן-וואג האט דאס ערשטע ארט פערנומען ווייגהאורצעל, 2) פישער, 3) זילבערבוים.

אין דער לייכטער-וואג האט דאס ערשטע ארט פערנומען וויננקאמיען, 2) זילבערמאן.

אין דער האלב-מיטעל-וואג האט דאס ערשטע ארט פערנומען סוכאוואלסקי.

אין דער מיטעל-וואג האט דאס ערשטע ארט פערנומען מינץ, דאס 2. ארט קריגער.

אין דער האלב-שווערער-וואג האט געזיגט לעאן שטערן, און אזוי ארום האט אויך ערצילט די מייסטערשאפט פון אלע געוויכטען פון „בר-כוכבא".

ריכטער ה' הערארושינסקי אוים שילא.

דאס ריכטער-קאלעגיום איז בעשטאנען פון די ה"ה: הירשבערג, צווילך און קופערטאוויטש.

אונטער די רעדער פון צוג

אויף דער באהן-ליניע אונטער זגערזש האט מען געפונען א טויטען קערפער פון א אונבעקאנטען מאנספערשוין.

די פאליציי האט פעסטגעשטעלט, אז דער טויטער איז געווען א נ'ארבייטער אין דער פירמע בר. בוקיעט — אלפאנס רעגדזשיקאווסקי. עס איז נאך אבער נישט געלונגען פעסטצושטעלען צי האט מען דא צוטון מיט א צופאל, צי עס איז א זעלבסטמארד.

אהן א באנקעט

דער מנהג צו בעגוסען א פייערונג מיט א ביסעל משקה, האט אנגעטראפען אין דער פייערונג פון 10-יעהריגען יובילי פון לאדזער זעלבסטפערוואלטונג אויף א נעגאטיווער שטעלונג מצד די פארשטעהער פון דער שטאט און ריכטיג. אין דער צייט ווען עס קלאפען אין די טירען פון מאגיסטראט ארויסגעווארפענע ארויסגעשטויסענע פון זייערע ארבייט, ארבייטסלאזע און פארערען ארבייט און ברויט, טאר מען נישט אויסגעבען קיין געזעלשאפטליכען געלט אויף באנקעטען. דער בעשלוס פון די מאגיסטראט-פארשטעהער צו פייערן דעם יום-טוב אהן באנקעטען, האט בעגעגענט די גרעסטע אנערקענונג פון דער לאדזער געזעלשאפט.

פסח-אקציע פון די צייטונג-פערקויפער

די פערוואלטונג פון אומפארטייאישען פעראיין פון צייטונגס-פערקויפער האט דאס יאהר איינגעפיהרט א פסח-אקציע פאר די צייטונג-פערקויפער, יעדער צייטונגס-פערקויפער האט בעקומען מצות, און צוקער די פערוואלטונג דאנקט זעהר די יודישע רעדאקציעס און דער יודישער גמינע פאר איהרע מיטהילף ארורכצופיהרען די אקציע.

געגרינדעט א נייע קליינהענדלער-באנק

נעכטען איז פארגעקומען די גרינדונגס-פערזאמלונג פון דער נייער קליינהענדלער-באנק ביים קליינהענדלער-פעראיין פיעטריקאווער 6.

דער פרעזעס ה' שלמה טאסק האט אנגעוויזען אויף דער נויטווענדיגקייט צו שאפען אזא באנק, ביים היינטיגען טאג ווען די שווערע לאגע דריקט זעהר דעם קליינעם סוחר, וואס איז אנגעוויזען אויף פריוואט-דיסקאנטא א. אז. וו.

נאך איהם האבען זיך נאך אייניגע מיטגלידער ארויס-געזאגט, אז מען מוז שוין שאפען די באנק.

צום סוף זענען נעצייכנעט געווארען פאיען פון יעדען מיטגליד בעזונדער צו 25 גילדען.

דער נאמען פון דער באנק איז: „לאדזער קרעדיט-באנק ביים קליינהענדלער-פעראיין פיעטריקאווער 6". די באנק עפענט זיך די טעג.

פון געריכט

גנבים

אין דער וואוינונג פון מאריאנא טורעצקא (זאווישא 38) האבען זיך דעם 30. נאוועמבער אריינגעכאפט גנבים און ארויסגעגנבעט דאס גאנצע ביסעל פערמעגענס וואס עס האט זיך געפונען אין שטוב.

די גנבים יאן וויטקאווסקי, סטעפאן קאוואלסקי, אנאסטאזיא גראכאווסקא, אירא העבלער, מאריאן ביעאווסקי, יוזעף פיראק, וולאצלאוו יעשינאווסקי. זענען די טעג געשטאנען פארן קרייז-געריכט, וועלכעס האט פערמשפט וולאצלאוו יעשעניאווסקי אויף 5 יאהר טורמע, יאן וויטקאווסקי אויף 4 יאהר סטעפאן קאוואלסקי און אנאסטאזיא גראכאווסקא צו 6 חדשים, מאריאן ביענקאווסקי אויף 10 חדשים, אירא העבלער און יוזעף פיראק צו 4 חדשים.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען פאלגענדע אפטייקען: פאוולאווסקי, (פיעטריקאווער 309); האמבורג, (גלובנא 50); גלוכאווסקי, (גארוטאוויטש 4); סיטקעוויטש, (קאפערניק 26); כארעמזא, (פאמארסקא 10); פאטאש, (פל. קאשטשעלני 10).

פון שקל-קאמיטעט

היינט, 9 אווענד קומט פאר א ספעציעלע זיצונג פון היגען פעראייניגטען שקל-קאמיטעט, אין וועלכער עס וועט זיך בעטייליגען דער פארזיצענדער פון צענטראלען שקל-קאמיטעט אין פוילען. ה' שביב.

אויף דער זיצונג וועלען בעהאנדעלט ווערען זעהר וויכטיגע פראגען אין צוזאמענהאנג מיט דער הייאהריגער שקל-אקציע.

דער יום-טוב אין „אררט"

„מצה-ברייי" רופט ארויס בעגייסטערונג

דער איצטיגער נייער יום-טוב-פראגראם א. נ. „מצה-ברייי", וואס בעשטעהט פון דורכאויס נייע ערשטקלאסיגע נומערן, האט געמאכט א פוראר אין דעם יודישען טעאטראלישען לאדז.

ביי פולאן ספערקויפטע זאלען איז דער ראזיגער פראגראם אין די ערשטע יום-טוב-טעג געשפילט געווארען מיט אהן א שיער פרייד און בראוואס, און כמעט נומער נאך נומער האט געמוזט ביסירט ווערען.

מיט דעם ראזיגען פראגראם האט דער „אררט" בעוויזען ס'אזא נויטיגע קולטור- און קונסט-פאקטאר ער איז פאר אונזער שטאט, און ווי בעליבט און איינגעבאקען ער איז אין די הערצער פון זיינע צאהלרייכע פריינד און סתם אנהענגער פון אן'אמת יודיש קינסטלערישן ווינקעל.

דער ראזיגער יונגער פריהלינגדיגער טעאטער און ערער, וועלכער שטעלט מיט זיך פאר א לייסטונג פון אויסשליסליך לאדזער קינסטלער, האט שוין בעוויזען צו שאפען א בעזונדער טיפ „אררט"-פאטריאטען, וואס איטליכע פרייד זיינע, איטליכער שריט פארויס איז זייער פרייד, איז זייער דערגרייכונג; דעריבער טאקע זענען זיי, די „אררט"-פריינד אזוי בעגייסטערט פון דעם איצטיגען נייעם פראגראם, וואס איז אן'אויפשטראהלונג, א דערהויבונג פון דער יודישער טעאטער-קונסט.

היינט ווערט געשפילט 2 מאל: 8 און 10 אין אווענד.

מעלדונג

פון פריזיער-מייסטער-פעראיין פאלודניאווא 4

צוליב די פאדערונגען פון די פריזיר-ארבייטער, קומט פאר היינט, מאנטאג, אין לאקאל פון פאל. 4, 8 א זייגער אווענד א פאך-פערזאמלונג בנוגע דער געשאפענער לאגע. אלע פריזיער-מייסטער ווערען געבעטען פינקטליך צו ערשיינען.

6069 די פערוואלטונג.

Dr. med.

S. Robinzon

אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען

פעטריקאווער 10, טעל. 31-86

[illegible]

טעלעגראמען

די „יעווסעקציע" איז נישט אויפגעלייזט

מאסקווע, 28 (י. ט. א.) די יעווסעקציע לייקענט אפ די ידיעה, וואס האט זיך בעוויזען אין „רול" און איז אויך פערשפרייט געווארען דורך א פוילישער טעלעגראפען-אגענטור (א.וו. רעד.) אז די יעווסעקציע אין רוסלאנד זאל כלומרשט זיין אויפגעלעזט.

דער 30. מאי וועט פארקומען א פלענום פון דער יעווסעקציע.

א הכחשה פון דאנציגער קאנסול

דאנציג, 28. (טעלעגראפיש דורך י. ט. א.) דער היגער דאנציגער קאנסול לייקענט אפ די ידיעה, אז די מעקסיקאנישע רעגירונג פיהרט כלומרשט איין בעגרענצונגען פאר די עמיגראנטען.

געעפענט א רענטגען-אנשטאלט אין ירושלים

ירושלים, 28 (אטע). דא איז פארגעקומען די פייערליכע ערעפנונג פון א רענטגען-אנשטאלט. אויף דער פייערונג איז אנוועזענד געווען דער נצב העליון לארד טשענסלאר.

אינזעל ביי פאריז

וואו מענשען געהען אין באד-קאסטיומען

ביי די טויערן פון פאריז אין וויל נעוו סיור סען איז פאראן א קאלאניע פון פראנצויזישע „נאטוריסטען"; זיי האבען געגרינדעט א קאלאניע אויף אן'אינזעל, וועלכען זיי האבען א נאמען געגעבען: „די ציטאדעלע פון נאטוריזם". דאס זענען אנהענגער פון דער הוילער, טרוקענער, רויהער נאטור. אין דייטשלאנד זענען פאראן ביי דריי מיליאן אנהענגער פון דער „נאטור תורה".

אלע זונטאג, אונטער דער השגחה פון דאקטאר אנדרע דיו וויל, קלייבען זיך צונויף אלע איינוואוינער פון „א נזעל", מאן און פרוי, יונג און אלט און פערברענגען צוזאמען ביז אין דער נאכט אריין...

דער אינימאם איז פלאזש-קסטים די איינוואוינער פון אינזעל וואלטען זיך פון דעם אויך באפרייט. ווען זיי וואלטען געוואלט מצער זיין דעם פריפעקט קיאפ.

פאראן א גרויסע שטעלונג צווישען די „נאטוריסטען", וואס גיכער פון זיך אראפצואווארפען די ים הייזלעך, פטור ווערען — ווי זיי זאגען — פון דעם „נארישען און שעדליכען ארנאמענט" און געהן פשיט נאקעט. „אין מיטען פון אונזער אינזעל — זאגען זיי — וועלען מיר אויטבויען א פעסטונג, וואו קיינער וועט אונז נישט קומען שטערן און ווי מיר וועלען ענדליך קענען לעבען לויט אונזער געזעץ: איננאנצען נאקעט".

קינא „ERA" פריערער „פלארא" זאווישא 22 (באלוט)

פאר אלע יודען!

גרעסטע איבעראשונג יודען! אין די פוילישע וועלדער

קומט און שיקט אייערע קינדער צו זעהען די העלדישקייטען פון אייערע ברידער אין דער צייט פון אויפשטאנד. ווי אויך דעם הייליגען רביין פון קאצק. אין דעם מאנומענטאלען פילם, אונטערן נאמען:

די פוילישע וועלדער

לויט דער בעריהמטער ערצעהלונג פון י. אפאטאשו. רעאליזאציע פון י. טורקאוו.

אין די הויפט-ראלען:

דיאנא בלומפעלד, סילוועז ריטש

דאס בילד ווערט דעמאנסטרירט מיט א כאר פון 10 פערזאן אונטער דער לייטונג פון ה' לעווין.

עס וועט ווערען אויפגעפיהרט פאטריאטישע, סינאגאגאלישע און רעליגיעזע געזאנגען.

בעמערקונג: צוליב די גרויסע קאסטען פון בילד און כאר, זענען די פרייזען עטוואס געהעכערט. פאספארטו'ס אונגילטיג.

צום יאָהרצייט פון ד״ר ל. פּריבולסקי ז״ל

היינט איז געוואָרען אַ יאָהר, זינט ד״ר לאַזאַר פּריבולסקי איז אָפּגעשטאָרבען.

אין משך פון אָט די דרייצעהן חדשים, פון די אַבלות, נאָך ד״ר פּריבולסקי, האָט מען געפיהלט זיין אַבדה אומעטום, וואו ד״ר פּריבולסקי פלעגט קומען און וואו איז ד״ר פּריבולסקי נישט געווען? האָט דען געקאָנט עפּעס פאָרקומען אין יודישען לאָדז, אַ געשעהעניש, וואו זיין העררליכע פיגור איז נישט געזען פערטרעטען?..

אַ מענש מיט אַן׳אויסגעהויבען טעמפּעראַמענט, אַ דעמאָקראַט און דערצו אַ יוד בלב ונפש. אָט אַזאַ מענש פעהלט אין לאָדז. ער פעהלט אומעטום: אין געזעלשאַפטליכען לעבען, אין פּריוואַטען לעבען און ער פעהלט פאַר זיינע אַרומיגע, וועלכע ער האָט שטענדיג געטרייסט אין אַ עת צרה מיט אַ שמייכעל און אַ גוטען וואָרט.

ווען ער איז געקומען קיין לאָדז, אין יאָהר 1902 אַלס אַ יונגער דאָקטאָר האָט ער גענומען פּראַקטיצי־רען אין פּאָזנאַנסקי׳ס שפּיטאָל, דאָן איז ער געווען ווי אַ שפּין אין די אויגען, צווישען זיינע אַסימילאַטאָרישע קאָלעגען, מיט זיינע נאַציאָנאַליסטישע און דעמאָקראַטישע אַנשויאונגען. אַלס אַ מענש מיט אַ בריוועגדען כאַראַקטער, האָט ער נישט געקאָנט פערטראָגען די מינדעסטע בעליידיגונג פאַר׳ן כלל ישראל. אין „וויקטאָריאַ״־טעאַטער (היינט איז דאָרט דער קינאָ „קאַסינאָ״) האָט אַ פּוילישע טרופּע געשפּילט „מאַלקע שוואַרצענקאָפּ״, און העבראיי אָפּ־געשפּעט פון יודען. ד״ר פּריבולסקי האָט דאָס אָבער שטאַרק פערדראָסען. האָט ער מיט אַ געשריי גע־טון: „האָסיטש!״ באַלד האָבען איהם אונטערגע־האָלפען אויך אַנדערע נאַציאָנאַליסטען און די פאָר־שטעלונג איז געוואָרען אויפגעריסען.

צו יענער צייט האָט דער „הזמיר״ אָנגעהויבען זיין בליהונגס־עפּאָכע. ד״ר לודוויג פאַלק, אַלס מוזיקער און וויצע־פּרעזעס פון „הזמיר״ האָט צוגע־רעדט ד״ר פּריבולסקין, זיך צו ווידמען דער אָפּערא. אָבער ד״ר פּריבולסקי האָט איינגעזעהן, אַז נישט ער דאַרף זוכען זיין אייגענע קאַריערע, נאָר ער מוז זיך ווידמען דעם יודישען כלל און באַלד זעהען מיר איהם צווישען די ס״ס, טעריטאָריאַליסטען, ציו־ניסטען און אַנדערע בעוועגונגען. מיר זעהען איהם אויף פאָרלעזונגען, קאָנצערטען און אַנדערע יודי־שע פעסטליכקייטען, וואו ער נעהמט שטענדיג אַן אַקטיווען אַנטייל.

אין יאָהר 1916 ווערט ער געוועהלט אַלס פּרע־זעס פון „בר־כוכבא״, ער ווערט איבערגעגעבען דער טורן־בעוועגונג צווישען יודען מיט לייב און לעבען.

אויפ׳ן זשורנאַליסטישען געביט, האָט ד״ר פּרי־בולסקי אָנגעהויבען מיט אַן׳אַרטיקעל איבער „שלום עליכם״ און פון דאַן אָן האָט ער זיך אָפּגעגעבען מיט מוזיקאַלישע בעריכטען און רעצענזיעס.

דאָס איינדרוקספולסטע אין זיין לעבען איז גע־ווען די ערשטע קאָנפערענץ פון די יודישע טורן־און ספּאָרט־פעראיינען אין פּוילען. אין יאָהר 1917 אין לאָדז. דאָס איז פאַר איהם געווען אַ גרויסע געשעהעניש, אַז אין אַ צייט פון הונגער און נויט האָט מען אין לאָדז געשאַפען אַ צענטראַל־פערבאַנד פון יודישע טורן־און ספּאָרט־פעראיינען אין פּוילען.

שפּעטער זעהען מיר איהם אין דער פוסבאָל־ליגע אַלס פאָרשטעהער פון די יודישע קלובען אין לאָדז. דאַן ווערט ער בעשטימט אַלס מיטגליד פון דער טעאַטער־קאָמיסיע בײַם לאָדזער שטאָט־ראַט, וואו אַלס קראַנקער מיט אַ האַרץ־פעהלער, טרעט ער אויף מיט אַ רעדע וועגען אַ סובסידיע פאַר׳ן יודישען טעאַטער. ער נעהמט איבער דעם „הזמיר״ איהם אימפּאָנירט זעהר, צו אויפלעבען דעם יודי־שען קולטור־פעראיין און ער שטאַרבט ווי אַ העלד אויף זיין פּאָסטען. ער פאָהרט קיין וואַרשאַ און דאָרט שטאַרבט ער פּלוצלונג, ווייט פון זיינע נאָהענטע, ווייט פון זיינע פריינד און ווייט פון זיין פרוי און זיין ליבען בן־יחיד׳ל...

ד״ר פּריבולסקי איז אָפּגעשטאָרבען און נאָך איהם איז שוין נישטאָ קיין ממלא מקומו...

חבל על דאבדין ולא משתכחין!...

ב. פּאַרעצקי.

די ריכטיגע און פּאַסענדע משקה
אויף ארבע כוסות און אויף גאַנץ פּסח
— איז נור —
ווײַן און מעהד
כשר לברכת הגפן
„באָרוויין״
צו פערשידענע פרייזען
פון דער פירמע
מענדל באָרנשטיין
לאָדז,
נאָוואָמיעסקאַ 30
טעלעפאָן 30-58.

פּראָצעס וועגען דער פּאַבאַר־אַפּערע

אַ געוויסע פעראינטערעסירונג אין פּובליקום האָט אַרויסגערופען די עדות יאַניגאַ הרובעל, די פרוי פון׳ם דריטען בעשולדיגטען — שיערושאַנט הרובעל. זי ענטפערט אָבער אויף די פראַגען אַזוי נישט קלאָר און נישט דייטלעך אַז דאָס געריכט קומט צו דער איבערצייגונג אַז דער עדות וועט קיין בייעם אין דעם פּראָצעס נישט אַריינברענגען.

ווייטער ווערט אויסגעהערט דער עדות סטאַ־ניסלאַוו יאַכאָוויטש, וועלכער האָט געדאַרפט גע־רופען ווערען אויף איבונגען און איז בעפרייט גע־וואָרען.

יאַכאָוויטש דערצעהלט, אַז ווען ער האָט גע־דאַרפט געהען אויף איבונגען איז צו איהם געקומען אַ געוויסער קאָהן און איהם פאָרגעלעגט צו בעפרייען פאַר 150 זל. יאַכאָוויטש האָט אַליין מורא גע־האָט צו שליסען די טראַנזאַקציע און האָט איבער־געגעבען דעם ענין דער פרוי. די פרוי האָט קאָהנען געגעבען די 150 זל. און יענער האָט זיי איבערגע־געבען דעם פּאָרוטשניק קנאַני, יאַכאָוויטש איז ווירק־ליך בעפרייט געוואָרען פון די מיליטער־איבונגען, עס האָט זיך אָבער שפּעטער אַרויסגעוויזען, אַז יאַ־כאָוויטש איז סיי־ווי בעפרייט געוואָרען פון די מי־ליטער איבונגען לויט אַ מעדיצינישער צייגניש וועגען זיין געזונד־צושטאַנד, די 150 זל. האָט מען בײַ איהם אַזוי אויסגענאַרט.

די עדות פרוי יאַכאָוויטש דערצעהלט וועגען דעם זעלבען ענין.

שערושאַנט סטאַניסלאַוו קאַסמולסקי דער־צעהלט, אַז אין די פערד־שטאַהלען פון פּ. ק. או. האָבען זיך געפּאַשעט אויפ׳ן רעכענונג פון פּ. ק. או. פּולקאָווניק ראַגאַלסקי׳ס פערד, אַז פּאָרוטשניק קיאַני פלעגט אָפּט אַוועקפאָהרען און מיטברענגען מיט זיך ציהרונג און גאָלד.

Dr. med. STUPEL
.12 Szkolna 12.
ספּעציאַליסט פאַר הויט־, האָר און ווענערישע קראַנקהייטען.
...שוואַכע, ... און ... רענטגען־שטראַהלען און קוואַרץ־ליכט, עלעקטרו־טעראַפּיע
נעהמט אָן פון 6 ביז 9 אין אָוונד

Dr. med. I. WAJNBERG
CEGIELNIANA 47, tel. 94-62

Dr. H. WOŁKOWYSKI
צעגעלניאַנאַ 25, טעל. 26-87
ספּעציאַל ארצט פאַר הויט און ווענע־רישע קראַנקהייטען, מענער־שוואַכע, אַלע אַרט אַנאַליזען, בעהאַנד־לונג מיט קוואַרץ־שטראַהלען.
נעמט אָן פון 8—10 פריה, 12—2 נ.מ. און פון 4—8 אָוו.

„אַרט״
זאַכאָדניאַ 43
יודישער קאַמער־טעאַטער
לייטונג: מ. בראָדערזאָן און ד. בייגעלמאַן
היינט, מאָנטאָג — 2 פאָרשטעלונגען:
אָנהויב 7.45 (פּאָפּולערע פּרייזען) און 10 אין אָוונד (נאָרמאַלע פּרייזען)
דאָס VII־טע גראַנדיעזע פּראָגראַם
א. נ. „מצה־ברײ״
1) פּראָלאָג, 2) בה תנת׳טעס, 3) שבת־הגדול און קורץ־פּייטאָג, 4) כ׳וועל אַ דאָזאָר, 5) חכמת כינע, 6) מצה־ברײ, 7) אַ ברכה איבער אַ דונער, 8) דאָס קלוגע חזנ׳דל, 9) אויפ׳ן גאַניק׳ל, 10) לבנה־פּאַראַד.
ליטעראַר. לייטער: מ. בראָדערזאָן. מוזיק. לייטער: ד. בייגעלמאַן.
די קאַסע איז אָפען פון 2—5 און פון 7 אָוונד.
הנחה בילעטען און פריי־קאַרטען (חוץ פרעסע איין מאָל אין טאָג) נישט גילטיג.

די טראַגעדיע פון אַן׳ענגליש מיידעל,

וואס האט געוואלט חתונה האבען מיט איהר „הימלישען חתן״.

אויף אַן׳אָפּגעשלאָסען פעלד הינטער טשעלס־העם, ענגלאַנד, האָט אַ פאַרם־אַרבייטער דאָ נישט לאַנג געפונען דעם טויטען נאַקעטען קערפּער פון אַ יונג, שעהן מיידעל.

טשעלסהעם ליגט בלויז עטליכע מייל פון לאָנ־דאָן, און דער פּלאַץ, וואו מען האָט געפונען דעם טויטען קערפּער, איז בלויז עטליכע מינוט נאָענט פון טשעלסהעם, און דאָך טרעפט גאַנץ אָפט, אַז אין מיטען טאָג זאָל דאָס ראַזינע פעלד וואָכען נאָכאַנאַנד פון קיין מענש נישט בעטראָטען ווערען. דאָס וואָס דער דערמאָהנטער פאַרם־אַרבייטער איז יענעם טאָג אַהויף אויף יענעם פעלד, איז אויך נאָר געווען אַ ריינער צופאַל. ער איז נראָך געגאַנגען שפּאַצירען אויפ׳ן וועג, וואָס לויפט פערבײַ דעם פעלד, האָט זיך איהם גלאַט אַזוי זיך פערגלוסט אָפּצוגייען אויף אַ ווײַלע פון וועג. געקומען אויפ׳ן פעלד האָט ער גלייך דערזעהן ליגען דעם נאַקעטען טויטען קערפּער און אַרום דעם קערפּער זענען געלעגען צוואָרפען איהרע קליידער: אַ מאַנטעל, אַ קלייד, שיך, און אונטער־העמד. דער קערפּער איז געווען „שטייף גע־פרוירען״, און עס זענען אויך געווען סמנים פון עטליכע וואונדען.

דער אַרבייטער איז גלייך געלאָפען און דאָס דערצעהלט דער פּאָליציי. און אַן׳אויספאָרשונג האָט זיך אָנגעהויבען.

צווישען די וואונדען, וואָס מען האָט געפונען אויף דעם קערפּער, איז אויך געווען איינע אַ בלוטיגע אויפ׳ן שטערן, די פּאָליציי האָט דעריבער לכתחילה אָנגענומען, אַז דאָס מיידעל איז פון עמיצען ער־מאָרדעט געוואָרען. אָבער דער פּאָליציי־דאָקטאָר איז אין דעם נישט געווען זיכער. לויט זיין מיינונג, איז דאָס מיידעל פּשוט פערפרוירען געוואָרען צום טויט. אַז, פון וואַנען האָט זיך גענומען די בלוטיגע וואונדע אויפ׳ן שטערן? דעם דאָקטאָרס מיינונג איז געוועזן, אַז די ראָזינע וואונד האָט, אמת, געקאָנט קומען פון אַ וועץ מיט עפּעס איבערן שטערן, אָבער פונקט אַזוי האָט זי אויך געקאָנט קומען פון אַ פאַל אויף אַ שטיין.

אַזוי צי אַזוי, האָט מען דערווייל אַרעסטירט דעם יונגען פאַרם־אַרבייטער, וועלכער האָט געפונען דעם מת, און ווען מען האָט איהם גענומען אויף אַ צווייטען פערהער, האָט דער אַרבייטער צוגעגעבן, אַז אויפ׳ן דערמאָהנטען פעלד איז ער געקומען נישט אַזוי צופעליג, נאָר אַז עפּעס האָט איהם געלאָקט אַהין. וואָס איז אַזוינס געווען דער עפּעס? דעם אָוונט פריהער איז ער געגאַנגען אויפ׳ן וועג שפּאַ־צירען מיט אַ מיידעל, ווען זיי זענען פערבייגעגאַנגען דאָס אָפּגעשלאָסענע פעלד, האָט ער פון ווייטען אויס דערזעהן עטליכע פרויען־קליידער עס איז שוין גע־ווען פינסטערליך און גענוי זיי זעהן האָט ער נישט געקאָנט. עפּעס האָט איהם גענאָגערט: פון וואַנען נעהמען זיך אויפ׳ן פעלד פרויען־קליידער? ער האָט זיך אָבער נישט אָפּגעשטעלט נאָר איז געגאַנגען ווייטער.

אויף מאָרגען אינדערפריה, ווען ער האָט זיך דערמאָהנט אָן די קליידער, איז איהם אייגעפאַלען, צו געהן אויפ׳ן פעלד זעהן, וואָס דאָרטען איז אַזוינס. דאָ האָט ער ערשט דערזעהן די לייכע נעבן די קליידער ליגען אויף דער ערד מיט׳ן פּנים אַראָפּ, און די הענד צונויפגעלייגט ווי זי וואָלט תפילה געטון.

אין דער זעלבינער פּאָזיציע האָט אויך די פּאָ־ליציי געפונען דעם קערפּער. און דאָס האָט זיך געדערהנגנגעט דער השערה פון אַ מאָרד. אויפ׳ן קער־פּער איז אויך נישט געווען קיין צייכען, אַז דאָס מיידעל זאָל זיך האָבען געראַנגעלט מיט עמיצען. און איהרע קליידער האָט מען קיין זאַך נישט געפונען דורך וועלכער מען זאָל זיך קאָנען דערוויסען ווער זי איז געווען. אַלץ וואָס מען האָט געפונען אויף איהרע קליידער, איז געווען אַ שפּילקע מיט צוויי טויפ־שריפטען. איינע האָט זיך געלייענט „גאָט איז די ליבע״, די צווייטע האָט זיך געלייענט: „היט דיינע מעשים, כדי דו זאָלסט קאָנען גאָט דינען״.

די נייעס וועגען דעם געפונענעם טויטען קערפּער איז, נאַטירליך, איבערגעגעבען געוואָרען אין די צייטונגען. אַ שעה נאָכדעם ווי די צייטונגען האָבען געבראַכט די ידיעה, האָבען זיך געמאָלדען די קרובים פון דער טויטער, וועלכע האָבען זי דערקענט אַלס די דינסט, אַניפאָולין נאָלדסמיט, פון קראָיידאָי. און ווי האָבען דער פּאָליציי דערצעהלט אַזאַ מעשה: דאָס מיידעל איז פערשוואונדען. וואוהין זי איז אַ־הינגעקומען און וואָס עס האָט זי געבראַכט אַוועקצו־געהן פון דערהיים, דאָס האָט קיינער פון די איהרע זיך נישט געקאָנט דערקלערען, זיי האָבען זי געקענט פאַר אַ שטיל, פרום און אַרבייטזאַם מיידעל. זי האָט קיינמאָל קיין שוצאים נישט געהאַט, מיט קיינעם קיינמאָל זיך נישט געקריגט און פלעגט נישט אויס־פעהלען אַ זונטאָג, אַז זי זאָל נישט געהן אין דער רעליגיעזער זונטאָג־שוהל פון דער באַפּטיסטישער קירך אין קראָידאָן. די רעליגיעזע פערזאַמלונגען זענען בכלל געווען די איינציגע ערטער, וואָס זי האָט בעזוכט, אויסער דעם, האָט זי כמעט מיט קיינעם קיין מחזיקות נישט געהאַט. „ווען זי אַרבייט נישט, איז זי פערנומען מיט זאָגען תפילות״, פלעגט מען אויף איהר זאָגען אין קראָידאָן.

די פּאָליציי האָט שוין איצט געוואוסט ווער די טויטע איז געווען, אָבער ווי אַזוי זי האָט געפונען איהר טויט, דאָס איז פאַר איהר נאָך אַלץ פערבליבען אַ געהיימניש.

מיט אַמאָל אָבער האָט זיך די מוטער דער־מאָהנט, וואָס איהר טאָכטער האָט איהר דערצעהלט עטליכע טעג פאַר דעם, איידער זי איז פערשוואונדען, אַ וויינענדיגע איז זי דעמאָלט געקומען צו איהר מו־טער און איהר דערצעהלט, אַז אין קראָידאָן האָט מען אויף איהר אויסגעטראַכט אַ בלבול, אַז זי האָט געהאַט אַ פערהעלטעניש מיט אַ יונגען בחור. גע הערט אַזוינס? אַזאַ בלבול זאָל מען אויסטראַכטען אויף איהר, וועלכע האָט קיינמאָל נישט געטראַכט פון קיין מאַן, און קיינעם נישט געקענט ליב האָבען, ווייל זי איז געווען פערליבט אין איין איינציגען — אין יעזוס׳ן, דעם געטליכען אויסלייזער.

איהר מוטער האָט זי געפּרובט טרייסטען און אויסריידען. אָבער דאָס מיידעל האָט זיך בשום אופן נישט געוואָלט לאָזען טרייסטען. אויב מען קען אויף איהר אויסטראַכטען אַזאַ בלבול, מוז זי זיין זעהר אַ זינדיגע נשמה, און כדי זיך ריינצוואַשען פון די זינד האָט זי טעג נאָכאַנאַנד זיך פערטיפט אין דער ביבעל און אין אַנדערע הייליגע שריפטען, ביז זי איז אין איין שעהנעם אָוונט אַוועק פון דער היים און זיך מעהר נישט אומגעקעהרט.

ערשט איצט איז פאַר דער פּאָליציי אַלץ קלאָר געוואָרען. דאָס מיידעל איז אַריינגעפאַלען אין אַ רע־ליגיעזער משוגעת, שפּורען פון דער משוגעת זענען בײַ איהר מסתמא געווען נאָך פון פריהער. אָבער אַזוי לאַנג ווי קיינער האָט זי נישט געטשעפּעט און מען האָט זי געלאָזט אַרומגעהן פערחלומ׳ט און פאַנטאַזירען וועגען דעם „הימעלשען חתן״ (אַ סך רעליגיעזע משוגעת, וואָס בעהייסט זיך גאַנץ אָפט בײַ קריסטליכע פרויען, האָט זי געלעבט רוהיג, קוים אָבער האָט עמיצער געוואָגט צו זאָגען, אַז זי האָט ליב געהאַט אַ פּשוטען בשר־ודם, האָט דאָס אויף איהר געווירקט אַזוי שלעכט, אַז זי האָט בעשלאָסען צו פערלאָזען די געזעלשאַפט פון די זינדיגע מענ־שען און זיך פערהייראַטען מיט איהר „הימלישען חתן״.

די פּאָליציי גלויבט איצט, אַז דאָס מיידעל האָט מסתמא אַרומגעבלאָנקעט עטליכע טעג, איי־דער זי האָט געפונען דאָס אָפּגעשלאָסענע פעלד. דערזעהן, אַז זי קען אַרויף אויף אַ פעלד, וואו קיינער וועט זי נישט זעהן, איז זי אַוועק אַהין, זיך אויסגעטון נאַקעט, און אַזוי אין איהר פאַנטאַזיע זיך אָפּגעגעבען איהר הימלישען חתן. אין איהר עקסטאַז האָט זי נישט געפיהלט ווי די קעלט נעהמט זי אַרום און זי ווערט פערשטייפט צום טויט.

ד. ל.

ספארט-בעוועגונג.

„ל.ק.ס.“ — „רוך“ (וויעלקיע היידוקי) 1:2 (1:1)

צום מעטש צווישען „רוך“ און „ל.ק.ס.“ איז געקומען אן אונגעהויער גרויסער עולם. ליידער האבען די מאנשאפטען נישט געקענט אנטוויקלען קיין שפעין שפילען, צוליב'ן ווינט.

„רוך“ ווייזט אבער, אז זי איז באמת א זעהר גוטע מאנשאפט. אין מאמענטען ווען דער ווינד בערוהיגט זיך פירט „רוך“ אדורך זעהר שעהנע אנגריפען. די שפילער בעזיצען א גוטע טעכניק, זיי זענען גוט צוזאמענגעשפילט, און זענען שטענדיג אויף זייער פאזיציע.

„ל.ק.ס.“ שפילערס בעזיצען אבער שטארקע אמביציע און איבערגעגעבענקייט און נאר צוליב דעם זענען זיי ארויס פון מעטש אלס זיגער.

* * *

„חשמונאי“ — „קדימה“ 1:1 (0:1)

איינע פון די אינטערעסאנטסטע מעטשען וועגען דער מייסטערשאפט פון די „ב“ קלאס איז פארגעקומען דעם פערגאנגענעם שבת צווישען די איבענדערמאנטע 2 יודישע מאנשאפטען.

ביידע מאנשאפטען האבען אויפ'ן דאזיגען מעטש ארויסגעוויזען א זעהר שעהן שפילען און מ'האט געקריגען דעם איינדרוק, אז עס שפילען זיך 2 שטארקע „א“ קלאסיגע קלובען.

ביידע מאנשאפטען זענען צום דאזיגען מעטש ארויסגעטרעטען מיט פאלגענדע שפילער. „חשמונאי“: פיינבערג, טשערניאקאווסקי, קאפלאוויטש, ארדינאנס, ראטאפעל, גלאזמאן, פרענקעל, כאמעק, בערנשטיין, סינאדערקא, סרובניק.

„קדימה“: בארנשטיין רובינשטיין, לאורענבורג, יאקובאוויטש, שטיינמאן, נאשעלסקי, לובאבינסקי, ציגלער, שייניאק, נירענבערג, מיכלעוויטש.

ביז צו דער העלפט נוצען ביידע צדדים נישט אויס פיל גינסטיגע מאמענטען. „חשמונאי“ס אנגריף פעהלט דעצידירטקייט קאמבינירט א סך און שיסט זעהר וועניג, „קדימה“ס אנגריפען ווערען כסדר ליקווידירט פון דער „חשמונאי“ס פארטיידיגונג, אפט מאל מיט נישט דערלאזבארע מיטלען פארוואס דער ריכטער מוז דיקטירען א רייה פריישטויסען צו „חשמונאי“.

אין דער צווייטער העלפט שטעלט זיך דאס שפיל ווייטער אזוי פאר ווי פריהער. ערשט אין דער 31 טער מינוט רייסט זיך אדורך רובינשטיין נאר ווען ער וויל ווייטער איבערגעבען דעם באלעם ווערט ער אבער „פאולירט“ דורך חשמונאי'ס פארטיידיגונג, פארוואס דער ריכטער דיקטירט א „פריישטויס“. רובינשטיין ענדערט איהם אבער אויף א טויער דורך אן עפעקטפולען שאס.

אלע ווייטערע בעמיהונגען צו ענדערן דעם רעזולטאט האבען שוין נישט קיין ערפאלג. די אנגריפען שטורמען ווייטער פון יעצט אן מעהר „קדימה“, אבער דער ריכטער ה' אנדזשעיאק רייסט איבער דאס שפילען ביי א רעזולטאט פון 1:1.

„הכח“ (קאמב.) „ל.ק.ס.“ (קאמב.) 4:2

„הכח“ II — „טור“ 6:4

„הכח“ האט אין די ערשטע טעג פסח איינגעארדענט 2 פריינדשאפטס מעטשען, אויף וועלכע זי איז ארויסגעטרעטען מיט קאמבינירטע מאנשאפטען, „גגען „ל. ק ס.“ האט זי געשפילט מיט רעזערוועס פון דער „1 ב“ מאנשאפט פון „ל. ק. ס.“, וועלכע איז געווען פערשטארקט מיט איינינע שפילער פון דער „ליגע“ מאנשאפט. דער רעזולטאט איז דאך פאר „הכח“ א בכבודיגער.

אין צווייטען טאג געגען „טור“ האט „הכח געשפילט מיט דער צווייטער מאנשאפט און דערצו נאך מיט רעזערוועס און האט דעם מעטש פערשפילט 6:4

„קדימה“ II — „חשמונאי“ II 4:5

דער דאזיגער מעטש וועגען דער מייסטערשאפט פון דער „צ“-קלאס האט זיך פערענדיגט מיט א נצחון פון „קדימה“ 2 אין פערהעלטניש פון 4:5.

„הכח“ — „פ.ט.צ.“ 1:4 0:1

נעכטען האט דער היגער „הכח“ געשפילט א מייסטערשאפטס מעטש געגען דער פאביאניצער „פ.ט.צ.“ וועלכע ער האט לייכט בעזיגט אין רעזולטאט פון 1:4

„הכח“, וועלכער איז ארויסגעטרעטען אהן סעגאל'ן און הופערס'ן האט געהאט די גאנצע איבערמאכט און האט נישט אויסגענוצט פיל גינסטיגע מאמענטען.

„הכח“ III — „ווידזעוו“ III 4:3

וועגען דער מייסטערשאפט פון דער „צע“-קלאס.

„קראפט“ — „ארטאריום“ 2:1 (2:0)

וועגען דער מייסטערשאפט פון דער „צע“ קלאס.

„ווידזעוו“ — „ל.ט.ס.ג.“ 1:3

סענסאציאנעלער נצחון פון דער ארבייטער מאנשאפט איבער דעם פרעטענדענט אויפ'ן לאדזער מייסטער-טיטול ביי די מייסטערשאפטס-קאמפען וועגען דער „א“ קלאס אין לאדז.

„ארקאן“ — „אוניאן“ 2:5

פערדינטער נצחון פון „ארקאן“ וועגען דער מייסטערשאפט פון דער „א“ קלאס.

„פאגאן“ — „קאנקארדיא“ 0:4

(וועגען דער מייסטערשאפט פון דער „ב“ קלאס.)

„ג.מ.ס.“ — „סאקאל“ (פאביאניץ) 4:4

(וועגען דער מייסטערשאפט פון דער „ב“ קלאס)

„וו.ק.ס“ — „בוזשא“ (פאביאניץ) 1:4

(וועגען דער מייסטערשאפט פון דער „א“ קלאס)

„נייע“ — „קאלעיאווי ק. ס.“ 1:0

(וועגען דער מייסטערשאפט פון דער „צע“ קלאס)

„גוויאזדא“ — מייסטער פון די יודישע ספארט-קלובען איןווארשא

פרייטאג און שבת איז אין ווארשא פארגעקומען א טורניר פון די יודישע ספארט-קלובען, אינ'ם טורניר האבען זיך בעטייליגט די 4 שטארקסטע יודישע ספארט קלובען, „גוויאזדא“, „מכבי“, „ז.א.ס.ס.“ (אכסלה) און „בר כוכבא“.

דעם בעכער פון טורניר און דעם מייסטער-טיטול פון די יודישע קלובען אין ווארשא האט ערצילט גוויאזדא“ וועלכע האט בעזיגט „מכבי“ און „ז.א.ס.ס.“, די ווייטערע ערטער האבען פערנומען „ז.א.ס.ס.“ „בר-כוכבא“ און מכבי“.

דעם 3. מאי

(—) דער וואיעוואדען-קאמיטעט פון פיזישער ערציהונג און מיליטערישער אויסבילדונג ארדענט איין דעם 3 מאי, 3 א זייגער בייטאג אויפ'ן ספארט-פלאץ אין העלענאוו א גרויסע ספארט-רעווי. אין פראגראם זענען פאראויסגעזעהען ראווערען-וועט-לויפען; מעטש לאדז–ווארשא; קארב-באל-מעטש, גימנאסטישע איבונגען א. אנד.

נעכטיגע רעזולטאטען פון די „ליגע“-מעטשען אין פוילען

ווארשא. 28. (טעל).

„פאלאניא“ — „קראקאוויא“ 1:1

דער היינטיגער ליגע-מעטש צווישען דער היגער „פאלאניא“ און קראקאווער „קראקאוויא“ האט זיך פערענדיגט מיט א רעמי-רעזולטאט 1:1.

קאטאוויץ, 28. (טעל.)

„I פוסבאל-קלוב—ווארשאוויאנקא 0:0

דא איז היינט פארגעקומען א פוסבאל-מעטש וועגען דער מייסטערשאפט פון דער פוילישער „ליגע“, וועלכער האט זיך פערענדיגט אהן א רעזולטאט,

קראקא, 28. (טעל.)

„וויסלא“ — „לעגיא“ (ווארשא) 0:2

דער דאזיגער „ליגע“-מעטש האט זיך נאך א שארפען קאמף פערענדיגט מיט א נצחון פון „וויסלא“ אין פערהעלטניש פון 0:2.

לעמבערג, 28. (טעל.)

„פאגאן“—„גארבארניא“ (קראקא) 2:3

היינט איז פארגעקומען א זעהר אינטערעסאנטער מעטש צווישען דער היגער „פאגאן“ און יונגסטען „ליגע“-קלוב „גארבארניא“. דער קאמף איז געווען זעהר א שארפער און האט געבערענגט דעם נצחון פון „פאגאן“ אין פערהעלטניש 2:3.

דאס יודישע לעבען

אין שפיגעל פון דער רוסישע פרעסע

(ענדע פון 3-טע זייט).

ערע בריוועלעך אין „עמעס“ און זיי קיין וואהלרעכט נישט צוגעקומען...

א שטאט וואס טאנצט

נישט אלע יודען זענען אזוי פערטון מיט עולם הזה (וואהל-רעכט, נבאות און באנדעריי), ווי די אויבענבעשריבענע. עס זענען אויך פערהאן יודען אועלכע, וואס ווילען נאך ארייננכאפען אויך אביסעלע עולם הבא — טאנצען נאכטען-איין, נאכט-אוים ביז גרויסען טאג.

אזעלכע יודען געפינען זיך אין ראדאמישל (וואהלינער קרייז), וואס איז בעשענקט געווארען מיט איינער א „פאלערינע“ סאנדריא.

די דאזיגע פאלערינע. דערצעהלט דער ראדאמישלער קארעספאנדענט אין „שטערן“, האט אמאליגע יאהרען געהאט א גרויסען שם אין די פראווינציעלע וואנדער-טרופעס, נאר אזוי ווי אויף די עלטערע יאהרען קאן זי שוין מעהר נישט ארומוואנדערען — האט זי זיך אפגעזעצט אין דער שטאט ראדאמישל און געעפענט א טאנץ-קלאס.

„ווי קאן מען עפעס אין ראדאמישל און זינען האבען א קולטור-רעוואלוציע, טענה'ט דער אפקאר ווי קאן מען ווען די יוגענד אויף פערזאמלונגען, אז עס איז פערהאן א סאנדריא מיט א טאנץ-קלאס — טאנצט ראדאמישל אלע נעכט ביז'ן גרויסען טאג אריין, אין פראגראם פון סאנדריאס טאנץ-קלאס, זאגט אוים דער ארבקאר א סוד פון חדר, זענען פערהאן אויך נישט אפיציעלע נומערען: שפעט ביינאכט לעשט מען אוים די לאמפען, דער עולם איז שכור“....

אמת, איינינע מעהר ניכטערע האבען שוין פרובירט ווענדען זיך צו די געהעריגע אנשטאלטען — מען זאל צומאכען סאנדריאס „טאנץ-קלאס“. אבער די אנשטאלטען טענה'ן, אז ערשטענס איז סאנדריא, נעבעך, קראנק און צווייטענס האבען די עדות געגען סאנדריא א-א מין טבע, וואס זיי קומען נישט אויפטרעטען געגען איהר, ווען מען רופט זיי ארויס, א פנים, אז די עדות גופא כאפען אריין א טענצעל, ווען קיינער זעהט נישט. מען קען דאך נישט אפשטעהן פון דער וועלט...

גאלדענע גריקען

(ראמאן) (21

איהר דארפט וויסען, אז איך געהער וישט צו דעם מין מענשען, וואס גיט זיך לייכט אונטער דעם מיס-ע-פאלג, אבער אין דעם מצב, וואס איך האב זיך דאן געפונען, האב איך נישט געקאנט טראכטען וועגען לויפען סתם אין דער וועלט אריין זוכען דעם געהיימנישפולען אנפאלער.

איך האב דאך נישט געקאנט לאזען זיך לויפען איבער די גאסען אין א פיזשאמע, אין נאכט-פאנטאפעל...

אגב איז אין דרויסען גוט קאלט געווען, האב איך א זיפץ געטון און צוריק אריין אין שטוב.

אין דעם קארידאר האב איך דערהערט עמיצען כליפען.

איך האב זיך ארומגעקוקט און אין דעם האלבטונקעל האב איך דערזעהן צוויי צוגעטוליעטע פרויען-פיגורען.

ביידע פרויען זענען געווען אין נאכט-העמדער, און אין איינער פון זיי האב איך דערקאנט דאס שיינע צימער-מיידעל מיט פונאנדערגעלאזטע האהר.

אגב טאקי, זעהר שיינע האהר.

— ס'איז גארנישט, — האב איך זיך אפגערופען בערוהיגענד — אלץ איז אין ארדענונג, קיינער איז נישט פערוואונדעט.

די עלטערע פרוי, ווייזט אויס, די קעכין האט זיך היסטעריש פונאנדערוויינט.

— אך, מיסטער! אך, מיסטער נאטאן! גאט מיינער! גאט מיינער! און מיר האבען שוין געמיינט, אז מ'האט אייך דער'הרג'עט!

— עס הויבט זיך נישט אן, — האב איך זיך פונאנדערגעלאכט — גייט, טרינקט אויס א ביסעל קאלט וואסער, כדי צו בערוהיגען זיך, און גיט א קוק, וואס איז געשעהן מיט'ן ליכט: עס ברענט דאך אינערגיץ נישט.

מיין רוהיגער און איבערצייגענדער טאן האט געמאכט דעם געהעריגען רושם.

אויסווישענדיג זיך די אויגען, און אננעהמענדיג זיך ביידע ביי די הענד, זענען ביידע פרויען אוועק, און דאס צימער-מיידעל האט אפילו בעוויזען צו ווארפען אין מיין זייט א קאקעטישען, ענטציקענדען בליק.

אויף דעם טיש אין קארידאר האבען געברענט צ'ויי ליכט.

נעהמענדיג איינע, האב איך זיך שנעל אויפגעהויבען אויף די טרעפען.

אויבען האב איך געהערט שטימען, און ביי דער שוועל פון שלאפצימער האב איך געפונען מילפארד'ן, וועלכער האט זיך שטארק געשפערט מיט א פרוי אין דעם אנגעטועכץ פון א וועכנערין.

דערזעהענדיג מיך, האט ער פריידיג אויסגעשריגען און, פערלירענדיג מאמענטאל די כוחות, האט ער זיך ארונטערגעלאזט אויפ'ן דעמבענעם שטול.

— עהע, מילפארד! — האב איך שטרענג אויסגערופען — מעג זיך א קראנקער אזויפיהרען?

ער האט שווער געאטעמט, און איך האב דערזעהן, אז זיין נאכט-כאלאט איז אויסגעשמירט אין בלוט.

— איהר זענט פערוואונדעט? — האב איך שנעל א פרעג געטון.

— ניין, מיסטער! — האט ער א שאקעל געטון מיט'ן קאפ — נישט פערוואונדעט... ס'איז דאס בלוט פון יענעם מענשען... ער איז פערוואונדעט אין פנים...

איך האב א קוק געטון אויף דער וועכנערין, וועלכע האט, ווייזט אויס, געווארט אויף דערקלערונגען.

— מען האט מיך געוואלט בערויבען! האב איך א זאג געטון, נישט-פינטלענדיג מיט אן אויג

— איך האב נעכטען צוגענומען א נייעם מענשען אויף דעם קראנקענס ארט, און ס'האט זיך ארויסגעוויזען, אז ער איז א גנב. אז איך האב זיך אויפגעכאפט אין דער נאכט, האב איך איהם דערזעהן אין מיין שלאפצימער. איך האב איהם, פארשטעהט זיך, געלערענט שכל, ווי איך קאן. איהר האט דאך אוראי געהערט דעם גערודער?

די וועכנערין, וועלכע איז משמעות געווען א גאנץ גלייכגילטיגע און געלאסענע פרוי, האט בלויז צוגעשאקעלט מיט'ן קאפ אויף מיינע ווערטער.

— דער קראנקער האט טאקי דערהערט דעם טומעל,— האט זי זיך אפגערופען, אייננטוליענדיג מילפארד'ן אין א ווארעם טיכעל — איך האב זיך בעמיהט איהם איינצוהאלטען אין בעט, אבער איך האב נישט געקאנט, ער האט מיך אוועקגעשטויסען און געלאפען אהער. מיר איז נישט-מעהר אויסגעגאנגען, ווי אנצינדען די ליכט און לויפען נאך איהם.

איהר האט טאקי זעהר גוט געטון, - האב איך בעמערקט — ס'איז זעהר גוט, וואס אייך איז איינגעפאלען צו אנצינדען די ליכט. דער אויסוואורף האט דאכט זיך, איבערגעשניטען די עלקטרישע דראטען.

— איך בין געווען אין קארידאר, ווען איהר זענט ארויסגעלאפען אין גאס,— האט זי פארטגעזעצט — דער קראנקער האט אייך געוואלט נאכלויפען, נאר איך האב איהם פערהאלטען. דאכט זיך, אז איך האב גוט געהאנדעלט, ווייל אין הילף, האט זיך מיר אויסגעוויזען, האט איהר זיך נישט גענויטיגט.

— זעלבסטפערשטענדליך האט איהר ריכטיג געהאנדעלט.— האב איך געזאגט, און ווענדענדיג זיך צו מילפארד'ן האב איך איהם אויפגעלייגט א האנד אויפ'ן אקסעל — איהר זענט א גוטער פריינד, מילפארד, אבער א שלעכטער פאציענט, וואס וועט מארגען דערויף טענה'ן דער דאקטאר ריטשי? איהר דארפט שוין גיין אונטען און לייגען זיך אין בעט אריין.

ער האט א שוואכען שמייכעל געטון, אבער נישט געענטפערט.

איך האב איהם געהאלפען אויפשטעהן און אליין אראפגעפיהרט איהם פון די טרעפען.

ווען מיר זענען אריין אין קארידאר, האט זיך פלוצים אנגעצונדען דאס עלעקטרישע ליכט.

פון א זייט איז אנגעקומען די שייניקע צימער-מיידעל, וועלכע האט שוין בעוויזען ארויפצוציהען אויף זיך א בונטען כאלאטעל.

— מיר האבען פעררריכט דאס ליכט,— האט זי געמאלדען — ער האט פשוט ארויסגעדרייט א קארעק.

— זעהר פיין! — האב איך זיך אפגערופען — און איצט לייגט זיך שלאפען. דער לאקעי, וואס איך האב נעכטען געדונגען, האט מיך געוואלט בערויבען. איצט, ווי איהר זעהט, איז ער אנטלאפען, און ביז אין דערפריה קאנען מיר סיי-ווי גארנישט מאכען...

(פארטזעצונג קומט).

Dr. med.
H. LAJCHTER
צאהן-כירורג
דויאָטלע-, קין-, גימען- און צונג-קראַנקהייטען.
Konstantynowska 9.
telefon 49-66
od 1½—5 po pol. 4604

אכטונג, צייטונגס-פערקויפער!

זונטאג, דעם 5-טען מאַי ד. י., 5 אַ זייגער נאָכמיטאָג קומט פאָר

אַ בעריכטס-פערזאַמלונג

אין אייגענעם לאָקאַל, ווסכאָדניאַ 34. מיט פאָלגענדער טאָג אָרדנונג:
1) בעריכט פון דער טעטיגקייט, 2) בעריכט פון דער פכח-אָקציע, 3) ווייטערע טעטיגקייט און 4) פערשידענעס.
מען בעט אַלע צייטונגס-פערקויפער אין אייערע אייגענע אינטערעסען פינקטליך צו ערשיינען.
מיט אַכטונג די פערוואַלטונג.

בעקאַנטמאַכונג.

איך מאַך בעקאַנט דער געעהרטער קונד-שאַפט, אַז דאָס בעוואוסטע

דאַמען-שניידער-אַטעליר
וו. פינגערהוט
איז פון פאַלודניאַוואַ 6 געוואָרען איבערטראָגען אויף

סאַלנאַ 10 — (רוג פּאַמאַרסקאַ) —
מיט אַכטונג וו. פינגערהוט.

MIEJSKI KINEMATOGRAF OŚWIATOWY
WodnyRynek (róg Rokicińskiej) tel. 18-26
Dojazd tramwajami 16 i 10.

Od dnia 23-go do 29-go kwietnia 1929 r.
Dla dorosłych:
Przeróbka filmowa powieści
Bernarda Kellermanna

Bracia Schellenberg

W rolach głównych: **Lil Dagower, Liana Haid i CONRAD VEIDT.**
Dla młodzieży:
CYRK TOMA MIXA

טליתים-פאַבריק

אויסאַרבייטונג פון וואָלענע, האַלב-וואָלענע, זיידענע טליתים כמו טערקישע, קאַלאַמעיער, ווי אויך טליתים קטנים, הורט און דעטייל מיט אויספּערטיגונג, אָוין גאַרטלען, שפּאַניעס און ציצית
צו בעקומען ביליגער ווי איבעראַל, ביי

א. ח. ציטרינאַווסקי, קאַמיעננאַ 1,
אין 2. טויער, פּאַרטער. קומט איבערצייגט אייך!
בעמערקונג: ס'ווערען אויך אָנגענומען אַלטע טליתים צום וואַשען.

ערנסטליכע
יונגלעך

צו טראָגען צייטונגען, ווערען געברויכט.
צו ווענדען זיך אין אַדמיניסטר. פון „נייעם פאָלקסבלאַט".
6064

דאַנקזאַגונג.

איך דאַנק דער פערוואַלטונג פון „עזרת אחים", בעזונדערס דעם ה' קאַסירער זאַנוועל פּיסטענבערג און פרעזעס ה' לייבל קאַץ פאַר זייערע בעמיהונג אין סכסוך, וואָס איך האָב געהאַט מיט ה' פייוועל שעהר.

מיט דרך-ארץ מרדכי פּאַלישינסקי.

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
און ערצטליך-דענטיסטישער קאַבינעט
זגיערסקאַ 17 טעל. 16-33.

ד"ר [illegible] נאָז, האַלז, אויערן קר.	10—11 5—3 7—6
ד"ר [illegible] הויט און געשלעכטס קר.	10—11 1—2
ד"ר [illegible]	1—3 7—6
ד"ר [illegible] נערווען קראַנקהייטען	[illegible]
ד"ר [illegible]	12-13 5-4
ד"ר [illegible]	11½—1 5—6
ד"ר [illegible]	5-6 1—2
ד"ר [illegible]	12—1, 6—9
ד"ר [illegible]	12—13 4—6
א. [illegible] צאָהן-ערצט	7—8
נ. [illegible] צאָהן-ערצט	9—6

[illegible]
רענטגען-אינסטיטוט
[illegible]
די לעטשניצע איז אויך עפען שבת און יום טוב.
ווייזט אין דער שטאָט.
ערצט.-קאָסמעטיש. קאַבינעט
[illegible] פון 5—7 [illegible]

לעטשניצע פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען
און דענטיסטישער קאַבינעט.
[illegible] 11, טעלעפאָן 37-63
עפען פון 9 פריה ביז 7 אָוועגד.

ד"ר אייפיך נאָז, האַלז, אויערן קר.	4½—5½
ד"ר [illegible] קינדער-קראַנקה.	4½-5 14-9
ד"ר שיפמאַן אינערליכע קראַנקהייטען	5—12
ד"ר לוביטש הויט און געשלעכטס-קר.	12½—1½
ד"ר שמירגעלד נערווען און גייסטיגע קר.	1—3
ד"ר נאָלדבלאַט אויגען-קראַנקה.	12½—1¾
ד"ר חיים כירורגישע קראַנקהייטען	3—2
ד"ר [illegible] פרויען און געבורטס-הילף	4—5

[illegible]
אימפונגען נעגען שקאַרלאַטין.
[illegible] אַ רענטגען-אינסטיטוט.

ד"ר לאַזשינסקי [illegible]
צאָהן-ערצט 10—1 5—6
קינסטליכע צייהן, קראָנען, פּלאָמבען א. ז. ו.

די לעטשניצע איז אויך עפען זונטאג.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען
זאַוואַדזקאַ 1
[illegible] וועגערישע הויט-קראַנקה.
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] נערווען-קראַנקהייטען.
[illegible]-לאַמפּ. עלעקטרישער
[illegible] קאַבינעט קאָסמעטיק.
[illegible] פון 8 פריה ביז 9 אָוועגד.
[illegible] 11 ביז 12 [illegible] 2 ביז 3 [illegible]
[illegible]
[illegible] פון 9 פריה ביז 2 נאָכמיטאָג.
[illegible]
ווייזט 3 זל.

מעבעל. שלאָסערי און שטוליסערי
J. REDER
ŁÓDŹ, Konstantynowska 11
(Róg Zachodniej)
[illegible] שלאָסערי-אַרבייטען
[illegible]
[illegible]: נדאָנסקאַ 20.

דאָס ווירקזאַמע מיטעל צום וואַשען —
ווערט פערקויפט אויסשליסליך אין פּעקלעך

פ'די צו פערזיכערען די קונד-שאַפט פון קויפען פאַלסיפיקאַטען, איז אַ געוואוינהייט אויס-צופרעגען נאָמענקלאַטורען אויף די שטיקלעך זייף. געוויס איז דאָס אַנ'אוממעגליכקייט, אויב עס האַנדעלט זיך וועגען לוקס, ווייל אַרויפשטעלען דעם נאָמען אָדער די פירמע אויף יעדער טאַבלעטקע איז אוממעגליך!

צוליב דעם, איז דער אָריגינעלער לוקס, דער אַמייסטען זיכערער, אויסגעפּרובטער און ווירקזאַם מיטעל צום וואַשען דעליקאַטע געוועבען און וואָל-שטאָפען, וואָס ווערט פערקויפט אויסשליסליך אין פערקלעבטע גראַנאַט-פּעקלעך מיט'ן אויפשריפט Lux. מ'דאַרף זיך דאַדורך פערהיטען פון זעמטליכע נאָכמאַכונגען, פערלאַנגענדיג לוקס שטענדיג נאָר אין פּעקלעך מיט דער נאָמענקלאַטור. מיט לוקס קען מען אויסוואַשען גלענצענד עלעגאַנטע קליידער פון דעליקאַטע געוועבען און זיידענע פיינע וועש.

וואָלענע העמדלעך, וועש און קינדער-יאַקעס ווי אויך גראָבע וואָלענע קאָצען און אַלערליי פלאַנעלענע אָנציגער, וואַשען נאָר מיט לוקס און זיי וועלען דערהאַלטען נאָך אַנ'אונצעהליג וואַשען און ביז ענדע דאָס ווייכקייט און דעם נייעם אויסזעהען, אויב זיי זענען געוואַשען אויסשליך אין לוקס.

LUX מ'דאַרף פערלאַנגען לוקס נאָר אין פּעקלעך.

Kupon. Do firmy „Sunlajt" Sp. Akc., Skrzynka Poczt. 479, Poczta Główna, Warszawa.—
ב'בעט מיר צו שיקען אַ'אומזיסטס פּעקעל „לוקס",
וואָס איז בעגוג אויף 2 פאָרבען-וואַשען.
נאָמען און פאַמיליע ———
אַדרעס ———
(מ'בעט שרייבען דעם אַדרעס דייטליך און פולינס.)

Lever Brothers Limited, Anglia.

KRYNICA
Willa
PARYŻANKA
איז בעוואָרען אויסגעפּוצט און געפּוצט זיך אונטער דער פערוואַלטונג פון די ווילע-בעזיצער. צימערן מיט בע-קוועמליכקייטען און אויף פער-לאַנג מיט בעקעסטיגונג. כשר'ע וואַרשאַווער קיך. בעשטעלונגען צו שיקן צו
B-cia MÜLLER
Krynica, Zdrój.

אַ בייער
און קאַמאַשען שטעפער
ווערען געברויכט
ביי י. טענענבוים,
פּעטריקאָווער 132

ד"ר מ. קאַליש
צאהן-אַרצט
זשעראָמסקיעגאָ 37
(פּאַנסקאַ)
נעמט אָן פון 1 ביז 2 נ"מ און פון 7 ביז 8 אָוועגד.
זונטאָג און חגא פון 12 ביז 2 נאָכמיטאָג.

אַ לאָקאַל
אויף פּעטריקאָווער גאַס, בע-שטעהענד פון 4 וואוינונגס-צימערן, 2 אײַנגענג, מיט עלעקטריש און גאַז-בעלײַכ-טונג, טעלעפאָן, מאַטאָר און טראַנספּאָרט, איז פון דאַפאָרט איבערצוגעבען. צו ערפאַהרען אין אַדמיניסטר. 6909

השבת אבדה.

דעם 6 אַפּריל האָט מען מיר אַרויסגענומען אַ פּראָ-טעסטירטען וועקסעל אין עלעקסאַנדער אין לאָקאַל פון די רעכטע פּועלי-ציון אויף אַ סומע פון 50 זל., יוזס-שטעלער לעמבערגער, אָרדרע ח: שניאַטאָווסקי, צאָהלבאַר דעם 15 מערץ ד. י. איך ער-קלער דעם וועקסעל פאַר אומ-גילטיג. דער עהרליכער פינ-דער ווערט געבעטען אָפּצו-געבען געגען בעלוינונג צו שניאַטאָווסקי אין אַלעקסאַנ-דער, וואַרשאַווסקאַ 12.

Dr. ADAM
GROSGLIK
Al Kościuszki 27
tel. 51-78,
הויט- און וועגערישע קראַנקה דענבונגען און ליבעסשוואַכקייט. נעמט אָן פון 4—7 אָוונד.

JEDYNY środek do odnawiania obuwia
to **IMMALIN**
Gen. prz. Salomon Finkelstein, Łódź

LEKARZ DENTYSTA צאָהן-ערצט
St. GELBERG
זאַכאָדניאַ 15, טעל. 51-08
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
נעמט אָן פון 9 פריה ביז 7 [illegible].

פאָהרען אויף אַ ראָווער
קען מען זיך לייכט אויסלערנען אויף דעם
וועלאָדראָם, קאָנסטאַנטינער 16.
אָפען פון 9 פריה ביז 11 אַ זייגער אָוועגד. עס ווערען אויך אויסגעבאָרגט ערשטקלאַסיגע ראָווערען (פיר הערן און דאַמען) אויף אויספלוגען. ס'ווערען אויך אָנגענומען אַלערליי רעפּעראַטורען און ס'ווערט אויסגעפיהרט רעיעל, סאָליד און ביליג. אויפ'ן אָרט איז אויך צו בעקומען פער-שידענע טיילען צו ראָווערען.
5892

אַבאָנעמענטס-פּרייז: אין לאָדז — 5 זל. אַ חודש מיט צושטעלען אַ היים; אויף דער פּראָווינץ — [illegible] אַ חודש אין אויסלאַנד — 8 זל.
[illegible]
[illegible]

אַנאָנסען-פּרייז: [illegible]

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Bezustowski i D. Silberberg. Redaktor odpowiedzialny: [illegible]
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 86.